

MARTIN KUČEK

Stratení ľudia práce

Bolo krátko po vojne. Demobilizovaní vojaci z Svobodovej armády a partizánskych brigád sa vracali do práce. Bolo treba obnoviť vojnou zničenú krajinu, dediny a mestá. A tak sa bojovníci vrhli do práce. Mladí sa pridávali. Vyrastala Trať mládeže, Priehrada mládeže, Dedina mládeže na juhu Slovenska, škola v Nemeckej ako pamiatka pripomenutia obetí zastrelených a spálených vo vápenke

Ľudia staršej generácie si dobre pamätajú, že v 50. až 70. rokoch sa v médiách často objavovali portréty a životné príbehy vynikajúcich pracovníkov v priemysle a poľnohospodárstve, vo vede, výskume, talentovaní architekti, sochári, maliari či iní umelci. Dôverne sme poznali Slabeja z Piesku, Vdovianka z Myjavy, Kuklišovú zo Senice, banícke údernícke kolektívy z Handlovej, zlievačov z Podbrezovej a ďalších. To boli príklady pre mladú generáciu na nasledovanie. Ujímali sa na Trati a Priehrade mládeže, ale aj v športových súťažiach.

Prišla však zmena v politickej orientácii štátu, moci sa ujala privatizácia Mečiarovej vlády a dovtedajšie hodnoty prestali mať význam a zmysel. K slovu sa dostala buržoázna tlač, klebety a ohováranie ľudí. Ľudí práce z novin a obrazoviek veľmi rýchlo vytlačili expresne rýchli zbohatlícki podnikatelia, neraz falošní investori, finanční makléri a daňoví podvodníci, pochybní neznámi „umelci“. Stali sa „smotánkou“ spoločnosti, ako ich už niekoľko rokov predstavuje istá televízna stanica. Na rôznych žúroch a spoločenských párty sa prezentujú v čo najdrahšom módnom oblečení a v extrémnych lodičkách. S pôžitkom si tieto „dámy“, ktoré sa snažia uchýtiť miliónárskych milencov či pochybných „umelcov“, striedajúcich jednu milenkú za druhou, po večeroch obzerajú ženy a rodiny, ktoré žijú na pokraji biedy alebo v strachu zo straty zamestnania.

Mali sme tu iba v nedávnych rokoch stotočňých, iniciatívnych a vynaliezavých ľudí práce, vedy a umenia. Dnes iní mladší ľudia neraz zápasia o holú existenciu. Skončia školské vzdelanie a nenachádzajú si prácu, sčasti len v zahraničí. Vyhadzujú ich z práce, musia zápasit' aspoň o minimálne mzdy. Podporu nachádzajú len medzi odborárskymi funkcionármi a ľavicovými politikmi. Chýba im mládežnícka organizácia, ktorá by ich viedla k novým aktivitám a angažovanosti sa za veci verejné. A na druhej strane sa najmä nepríliš stotoční podvodnícki podnikatelia dožadujú lepších podmienok na osobné podnikanie. Zabúdajú dodať, že o čo najrýchlejšie získanie miliónov, o možnosť daňových únikov a hlavne o možnosť novodobého kapitalistického vykorisťovania ľudí práce. A tak sa takmer zo dňa na deň množia prepady bánk a peňažných ústavov, pálenie drahých áut, krádeže, prepady a zabíjanie najmä starých a nevládných ľudí, neraz vo vlastnej rodine. Dokedy im to budú ľudia práce tolerovať?

Predseda SZPB jubiluje

Predseda Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Pavol Sečkář sa 24. 1. 2014 dožíva 75 rokov v dobrom zdraví, v neustávajúcej činorodosti a jemu vlastnej zanietenosti. Vždy patril medzi tých, čo popri pracovných a rodinných povinnostiach venovali veľa času a úsilia aj spoločenskému, kultúrno-výchovnému a športovému daniu. Dôkazom toho sú výsledky jeho pôsobenia na významných postoch v hospodárskej sfére, v samospráve a v štátnej správe.

Ani po odchode na zaslúžený odpočinok nezložil ruky do klína. Preto, že tak ako po celý život mu nebol ľahostajný odkaz národnooslobodzovacieho boja a SNP, aj v týchto rokoch sa spoločensky angažoval a angažuje najmä ako člen a funkcionár Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Bol predsedom najväčšej – Banskobystrickej oblastnej organizácie SZPB na Slovensku. Pracoval aj ako člen Ústrednej rady a Predsedníctva SZPB. Na XIV. zjazde v roku 2009 bol zvolený za predsedu Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a v tejto funkcii ho potvrdil aj XV. zjazd v roku 2012.

Za roky jeho pôsobenia na čele SZPB došlo k aktivizácii činnosti zväzu a racionalizácii jeho štruktúr, k zintenzívneniu medzinárodnej činnosti a spolupráce s partnerskými organizáciami v zahraničí. Výrazne pozitívnym smerom sa posunula komunikácia s ústavnými činiteľmi.

Výsledkom je prijatie zákona č. 487/2013 Z.z. o protifašistickom od-

boji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, s účinnosťou od 1. februára 2014.

Do ďalších rokov želáme jubilantovi predovšetkým pevné zdravie, veľa tvorivých síl, inšpirácie a úspechov pri vedení

Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov na prospech priamych účastníkov národnooslobodzovacieho boja, členov a sympatizantov SZPB a celej našej spoločnosti v duchu zásad humanizmu, slobody, solidarity, demokracie a tolerancie. **ah**

Prežila Osvienčim

Deň oslobodenia koncentračného tábora v Osvienčime pripadá na 27. január. Tak ako každý rok, aj v tomto roku si tento deň pripomína Marta Holováčová, dlhoročná členka ZO SZPB v Štúrove. Sú to ale smutné spomienky, no napriek tomu si ich nechce nechať pre seba. Pravidelne sa s nimi delí na besedách so žiakmi štúrovských základných a stredných škôl, ktoré organizuje ZO SZPB.

V polovicike marca 1944 všetkých židov z okolia Štúrova sústredili v getách vytvorených z domov židov, tam zažila ponižovanie a stratu dôstoj-

nosti, 6. júna 1944 ich naložili do dobytčiacikov na štúrovej železničnej stanici. Ľudia zbavení majetku, dôstojnosti a bezmocní cestovali v hroz-

M. Holováčová pri preberaní Radu M. R. Štefánika III. triedy.

Foto: archív mh

ných podmienkach tri dni a tri noci do cieľa svojej cesty, do Osvienčimu, kde ich rozdelili. So starou matkou a otcom sa už nikdy nevideli. Spolu s matkou strávili v tábore tri mesiace. Po troch mesiacoch pobytu v tábore požiadalo vedenie káblovky v Neustadtebeici Coburg o pracovné sily. Tak sa pani Holováčová dostala z pekla koncentračného tábora a svitla jej nádej na prežitie. Vďaka hlavnému inžinierovi, ktorého meno nepozná, a znalostiam jazyka sa jej to podarilo.

V apríli 1945 roku ich mali previesť do tábora Hof. Sudetonemecký dôstojník z Čiech ich spolu s asi päťdesiatimi ženami previedol cez nemeckú líniu za prísľub, že potvrdia spojeneckým vojskám, že im pomáhal. Niekoľko dní sa potulovali v okolitých lesoch a 5. mája sa rozdelili a vyrazili na cestu domov na Slovensko.

Cesta bola dlhá, ale vďaka dobrým ľuďom, ktorí im pomohli jedlom, šatstvom a dobrým slovom.

V Osvienčime a Neustadte ju matka stále povzbudzovala s tým, že musia prežiť, pretože ich doma čakajú. Po príchode domov ich však nikto nečakal. Otec, brat a stará matka zahynuli, dodnes nevie kde sú pochovaní. Tak ako hovorí: My nemáme hroby, našich mŕtvych máme vo svojich dušiach.

Po vojne sa Marta Holováčová vydala, začala pracovať a pomaly zabúdala na hrôzy holokaustu. Dlhो mlčala, no s pribúdajúcimi rokmi hovorí, že je jej povinnosťou oživiť spomienky a pripomínať ich najmä mladým. V srdci nemá nenávisť, no zabúda sa ťažko. V roku 2013 jej bol na návrh Obl. výboru SZPB v Nových Zámkoch udelený Rad M. R. Štefánika III. triedy.

Jozef MARUNIČ

Množstvo aktivít

Základná organizácia Tr. SNP Banská Bystrica hodnotila rok 2013. Na výročnej schôdzi sa zúčastnilo 71 členov. Pozvanie prijal aj predseda SZPB Pavol Sečkář.

Potešilo nás, že medzi nás prišli ešte žijúci priami účastníci odboja. Po uvítaní prítomných si členovia minútu ticha uctili pamiatku štyroch zosnulých zaslúžilých členov ZO.

V tomto roku sa nám podarilo obnoviť spoluprácu so ZŠ na Tr. SNP a dúfame, že to bude pokračovať aj do budúcnosti. Žiačka školy na úvod pozdravila prítomných básňou.

Správu o činnosti ZO za rok 2013 podala predsedníčka ZO. Vyzdvihla činnosť a aktivitu členov ZO, no na druhej strane kriticky poukázala na nedostatky, ktoré v ZO pretrvávajú a to je nedostatočný odber Bojovníka, zakúpenie Ročenky a iné. Na členskej schôdzi sme odpredali 43 Ročienok a 80 kusov členských známok. Ostatné sa predávajú cez dôverníkov ZO.

Oblasťný výbor v Banskej Bystrici usporiadal v roku 2013 množstvo zaujímavých akcií, ktorých sa členovia ZO zúčastnili. Nebudeme ich menovať, ale boli to akcie na úrovni so zameraním sa na uctievanie pamiatky padlých hrdinov a občanov, ako aj na zlepšenie si zdravia v kúpeľných zariadeniach a termálnych kúpaliskách a iné.

Členovia ZO vyjadrili kritiku na to, že pre veľký záujem nie sú často uspokojené. No musíme uznať, že z 11 ZO, ktoré B. Bystrici existujú nemôžeme požadovať na akciu enormné množstvo členov.

Na dotazy a pripomienky odpovedal priamo zástupca Oblasťného výboru p. Vančo. Okrem akcií OblV usporiadala ZO samostatné akcie. V tomto roku to bola akcia v Kremničke a poznávací zájazd do Banskej Štiavnice. O týchto akciách sme už písali počas roka.

Život nám prináša aj smutné udalosti postupne generácia priamych účastníkov odboja „odchádza do nenávratna“ mnohí zo zdravotných dôvodov a vysokého veku sa nemôžu zúčastňovať akcií ZO, niektorí postupne vystupujú z našich radov. Mrzí nás to, veď to boli naši učitelia, ktorí zažili hrôzy vojny, bojovali v SNP a viedli nás k tomu, aby sme my, mladšia generácia, boli pokračovateľmi myšlienky, za ktorú oni bojovali za mier, lepší a krajší život. Ďakujeme im za doterajšiu prácu.

Snažíme sa do ZO získavať mladšie ročníky no ak sa nám to aj podarí nastane problém v tom, že člen ešte pracuje a akcie väčšinou konajú v priebehu týždňa. Zamestnávateľ odmieta poskytnúť voľno alebo dovolenku a člen sa nemôže zapájať do aktivít ZO. Celkom sme v roku 2013 prijali 14 nových členov. Priemerný vek členov v ZO sme znížili na 68,8 veku.

V diskusii vystúpilo 9 diskutujúcich. Zaujmal nás P. Sečkář, ktorý podal informácie o prijatom zákone o odboji a postavení SZPB, ďalej informoval o rokovaní ÚR o úlohách, ktoré nás čakajú o pripravovaných slávnostných zhromaždeniach k 70. výročiu SNP,

Pohľad na výročnú členskú schôdzu.

Foto: eb

maždeniach k 70. výročiu SNP, KDO a oslobodeniu Slovenska a porážke nacizmu a fašizmu. Zvlášť zdôraznil masovú účasť

na spomienkovom zhromaždení k 70. výr. SNP na Pamätníku SNP v Banskej Bystrici kde sa počítá s účasťou viac ako 20 tisíc obča-

nov a hostí, ktorý bude verejným prejavom proti novodobému extrémizmu.

Eva BROZMANOVÁ

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Aktívni Trenčania

Predposledný decembrový deň sa uskutočnilo pietne stretnutie pri pamätníku na mieste popráv a masových hrobov v Dušovej doline. Tradičného stretnutia pri pamätníku obetí nacistického vraždenia v zime 1944–1945, zvolávaného výborom ZO SZPB Trenčín 1, sa zúčastnilo 16 členov SZPB z mesta Trenčín a jeho okolia. Na tradičné stretnutie pricestovala z Bojníc aj dcéra jedného zo zavraždených s jedným členom ich organizácie. Na hroboch povraždených rodákov z jej rodnej obce Dubodiel zapálila kahance a potom k pamätníku na trenčianskej Brezine položila kyticu kvetov.

Šiesty ročník tenisového turnaja, usporiadaný v dňoch 28. a 29. decembra 2013 v Trenčíne na počesť umučených na Brezine bol celoštátny tenisový turnaj vekovej kategórie dorasteniek, triedy C. Turnaja sa mohli zúčastniť aj hráčky zo zahraničia. Veková kategória dorasteniek zahŕňa dievčatá vo veku od 15 do 18 rokov. Turnaja sa zúčastnilo celkovo 21 hráčok. Obsadenie turnaja hráčkami bolo veľmi pestré. Zúčastnili sa ho hráčky zo všetkých kútov Slovenska s bohatými hernými skúsenosťami a vysokým umiestnením v oficiálnom rebríčku STZ (Slovenský tenisový zväz). Víťazkou sa stala Dominika Dedíková z TK Klimatech Nové mesto n/Váhom. Zástupcovia OblV SZPB a účastníčka turnaja položili kyticu kvetov pri pamätníku na Brezine.

Jh

Pietna spomienka v Dušovej doline.

Foto: jh

2. JANUÁR

Neznámi páchatelia znesvätili vstupné dvere na mešite v Štokholme, keď na ne namalovali osem hákových krížov. Stalo sa to v čase rastúcej popularity krajnej pravicových hnutí vo Švédsku, dosiaľ známym svojou toleranciou. Zvyšujú sa aj preferencie strany Švédski demokrati, rázne naladenej proti imigrantom.

3. JANUÁR

Jeden človek zahynul a ďalší trinásť utrpeli zranenia pri výbuchu bomby z 2. svetovej vojny v meste Euskirchen neďaleko Bonnu. Obeťou sa stal bagrista, ktorý na výbušninu narazil počas výkopových prác. Explózia spôsobila tlakovú vlnu, ktorú pocítili až do vzdialenosti niekoľkých kilometrov, a poškodila okolité budovy a autá. Na konci vojny zhodili spojenecké vojská na Nemecko obrovské množstvo bômb, z nich desaťtisíce dosiaľ ležia nevybuchnuté v zemi.

8. JANUÁR

Nemecké úrady obvinili 88-ročného bývalého člena jednotiek SS v 25 bodoch obžaloby vrátane vraždy za účasť na

najväčšej masakre v nacistami okupovanom Francúzsku. Súd v Kolíne nad Rýnom uviedol, že Wernera C. navyše obvinili z napomáhania pri vraždách stoviek ľudí v obci Oradour-sur-Glane, kde v júni 1944 nacisti zlikvidovali takmer celú populáciu. Hitlerovi vojaci tam popravili 642 ľudí. Deti a ženy nahnali do kostola, do ktorého pustili plyn a následne podpálili.

Vláda Viktora Orbána prekvapila rozhodnutím, na základe ktorého má na budapeštianskom Námestí slobody do marca 2014 vzniknúť pamätník „nemeckej okupácie“. Myslí sa tým spomienkové miesto na obsadenie Maďarska spojeneckými nacistami z 19. marca 1944. Vzápätí došlo k deportáciám Židov do koncentračných táborov pod vedením špeciálneho komanda na čele s Adolfom Eichmannom. Maďarský premiér sa stal opakovane terčom kritiky za to, že sa jasne nedišancuje od pravicových extrémistov ani od pokusov o rehabilitáciu fašistického diktátora Miliósa Horthyho.

10. JANUÁR

Vystúpenie kontroverzného

47-ročného francúzskeho komika Dieudonného v poslednej chvíli zakázali, pretože sa pre provokatívne názory na Židov a holokaust považujú za antisemitské a rasistické. Súčasťou vystúpenia mali byť „vtipy“ o ozbrojenom útoku na židov-

stalo sa VO SVETE
2. 1.–12. 1. 2014

skú školu v Toulouse v roku 2012 a výroky typu, že „s ohľadom na istých židovských prominentov je škoda, že plynové komory nikdy neexistovali“.

Spoločnosť Google sa ospravedlnila, že na svojej internetovej mape premenovala námestie v západnom Berlíne po Adolfovi Hitlerovi. Hovorkyňa nemeckej pobočky americkej firmy vyhlásila, že nebolo jasné, ako sa stalo, že sa Námestie Theodora Heussa objavilo pod Hitlerovým menom tak ako v rokoch 1933 až 1947. Omyl si po čase uvedomili a názov zmenili. Aj tak to však vyvolalo pobúrenie.

V Tel Avive odhalili pamätník pripomínajúci gejov a lesby prenasledované nacistami počas 2. svetovej vojny. Znázorňuje ho ružový trojuholník – symbol, ktorý boli nútení nosiť v koncentračných táboroch – s nápisom: Na pamiatku tých, ktorých nacistický režim prenasledoval pre ich sexuálnu orientáciu a rodovú identitu. Podobné pomníky sa nachádzajú v Amsterdame, Berlíne, San Franciscu a Sydney.

Poľská opozícia žiada, aby sa používanie slovného spojenia „poľské tábory smrti“ trestalo stratou osobnej slobody. Konzervatívna strana Právo a spravodlivosť predložila do parlamentu návrh zákona, podľa ktorého bude za použitie tohto pojmu hroziť až päťročné väzenie. Spomínaný výraz označuje nacistické tábory zriadené hitlerovským Nemeckom na území Poľska počas 2. svetovej vojny.

11. JANUÁR

Estónsko pochovalo so všetkými vojenskými poctami nacistického veterána, ktorý sa počas 2. svetovej vojny „vyznamenal“ v bojoch proti

sovietskym jednotkám. Harald Nugiseks, posledný estónsky držiteľ Rytierskeho železného kríža, ktorý udeľovala tretia ríša, zomrel vo veku 93 rokov. Pochovali ho v kostole zasvätenom pamiatke estónskych vojakov v meste Tori.

Nugiseks sa pridal k nemeckým okupantom ako dobrovoľník v roku 1941, neskôr slúžil v 20. granátnickej divízii Waffen-SS. Po skončení vojny ho väznili v pracovnom tábore na Sibíri, z ktorého sa vrátil v roku 1958. Po boku nemeckých nacistov bojovalo približne 80-tisíc Estóncov.

12. JANUÁR

Grécka justícia uväznila ďalšieho poslanca krajnej pravicovej strany Zlatý úsvit Efstiosia Bukurasa, ktorého obvinila z členstva v zločineckej organizácii. Za mrežami sa ocitla zatiaľ tretina členov parlamentného klubu tejto neonacistickej strany, pričom ďalší by obvineniam ešte mohli čeliť. Ich uväznenie súvisí s vraždou antifašistického aktivistu a hudobníka Pavlosa Fisasa, ktorá vyvolala vlnu v Grécku masové protesty.

(ao)

V čase Vianoc 1943

V roku 1943 sa zmenila situácia na frontoch – nemecká armáda išla od porážky k porážke, politická situácia v európskych krajinách sa vyhrocovala do aktívneho protifašistického odboja. Podobne to bolo na Slovensku.

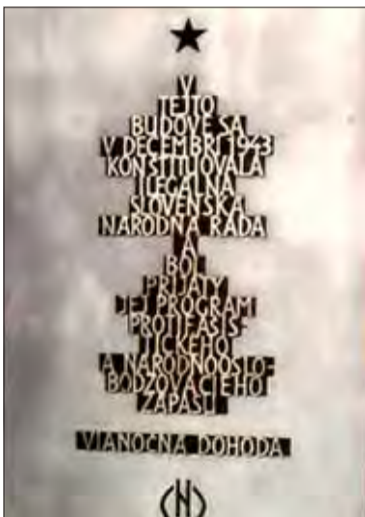
Aktivizovali sa sily, ktoré vystupovali proti domácejmu pro-fašistickému režimu, usilovali sa o obnovenie Československa a nové postavenie Slovákov v demokratickom režime. Takéto politické, hospodárske a vojenské spájanie síl vrcholilo 23. decembra 1943, keď sa na Gajovej ulici č. 11 v Bratislave zišli predstavitelia viacerých ilegálnych strán, ko-

munisti so sociálnymi demokratmi, predstavitelia hospodárskeho života i armády, aby sa dohodli na spoločnom postupe a vytvorili jednotnú platformu odboja. Podpísali Vianočnú dohodu a utvorili základ Slovenskej národnej rady. Deň pred Vianocami roku 2013 si pri pamätnej tabuli na Gajovej ulici pripomenuli túto udalosť predstavitelia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, historici a občania mesta. Hostí, medzi ktorými bol aj pplk. Ľubomír Kršjak z vojenskej kancelárie prezidenta republiky, privítal predseda Oblasťného výboru SZPB Martin Krno. Ivan Kamenec z Historického ústavu SAV pripomenul súvislosti, ktoré viedli k dohode a ktoré vytvorili základný rámec odboja i možnosti vojenského povstania. Napriek tomu, že niektorí novodobí aj mladší „historici“ znevažujú Vianočnú dohodu, mala v tom čase a má aj dnes svoj nepopierateľný význam, ktorý nakoniec ovplyvnil aj povojnové usporiadanie Československa. Navyše v Bratislave bolo silné ilegálne hnutie, ktoré podávalo presné informácie do Londýna a získavalo potrebné informácie

Spomienkové stretnutie na Gajovej ulici, s príhovorom vystúpil aj Miroslav Pekník (vpravo).

Foto: E. Polák

Pamätný reliéf pri vchode do budovy na Gajovej ulici pripomína podpísanie Vianočnej dohody v r. 1943.

Foto: mk

pre odboj. Je preto správne nielen si túto udalosť pripomínať, ale oboznamovať sa aj s textom Vianočnej dohody, aby sme sa vyhli jej skresľovaniu či historickému nedoceneniu.

V tomto duchu sa účastníkom spomienkového stretnutia prihovoril aj riaditeľ Ústavu politických vied SAV Miroslav Pekník. Odcitoval časť úvodného textu dohody, aby vyzdvihol jej historický význam a súčasnú platnosť v tvorení novodobých dejín Československa a v jeho kontexte Slovenska.

Účastníci spomienkového stretnutia pri príležitosti 70. výročia podpísania Vianočnej dohody a utvorenia Slovenskej národnej rady si tiež pripomenuli, že v časoch, keď sa vlastenectvo a zápas o záchranu národa dostali na piedestál záujmov rôznorodých politických, hospodárskych a vojenských zoskupení a dokázali sa zjednotiť v spoločnom postupe, nedokážu si niektorí súčasní politici, najmä z pravicovo orientovaných politických strán, uvedomiť a prispôbiť svoju rétoriku i politické kroky pre rovnaký záujem

Slovenska a jeho pracujúceho ľudu. Poznatky i z rokovania Slovenskej národnej rady potvrdzujú, že skôr uprednostňujú osobné a podnikateľské – nie vždy čisté – záujmy pred záujmami pracujúcich ľudí. Nemali by si práve títo „politici“ a predstavitelia niektorých politických strán pripomínať význam a platnosť dohody, ktorá vznikla v neľahkom období pred sedemdesiatimi rokmi? Určite by našli platformu na spoločné postupy na prospech a v záujme Slovenska.

Martin KUČEK

Rozšírili svoje rady

Desiateho januára sa uskutočnila hodnotiaci členská schôdza ZO SZPB v Ponikách. Zúčastnila sa jej nadpolovičná väčšina členov. Okrem zhodnotenia činnosti sa uskutočnilo aj prijímanie nových členov.

Rady základnej organizácie SZPB v Ponikách sa tak rozšírili o ďalších troch členov a tak počet členskej základnej organizácie SZPB stúpol na 77 členov.

Hodnotiacu schôdzu viedol člen výboru ZO SZPB Ján Diško, ktorý na úvod privítal všetkých prítomných a rovnako aj hostí. Schôdze sa zúčastnil predseda SZPB Pavol Sečkář, predseda ObIV SZPB v Banskej Bystrici Ján Pacek, starosta obce Poniky Samuel Bračo, poslankyňa Obecného zastupiteľstva v Ponikách Danka Brozmanová a zástupkyňa riaditeľky ZŠ s MŠ Štefana Žáryho v Ponikách Milada Žabková. Členov osobitne v rámci svojho prejavu privítal predseda základnej organizácie Vladimír Kucej, predseda ObIV SZPB v Banskej Bystrici Ján Pacek a starosta obce Poniky Samuel Bračo.

Následne sa hodnotila činnosť základnej organizácie SZPB v Ponikách a to nielen jednotlivé akcie v roku 2013, ale aj práca jednotlivých členov a financovanie základnej organizácie. Takisto sa predstavil aj plán činnosti základnej organizácie v roku 2014 s prihliadnutím na významné výročia a to 100. výročie od vypuknutia I. svetovej vojny a 70. výročie SNP. V rámci diskusie vystúpili jednotliví členovia s podnetnými pripomienkami k činnosti ako aj návrhmi na ďalšiu činnosť. Počas diskusie vystúpil aj predseda SZPB Pavol Sečkář a informoval členov základnej organizácie o financovaní celého SZPB a zároveň o schválení zákona 487/2013 o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti SZPB. Takisto apeloval na členov a vyzval ich na aktívnu účasť na všetkých akciách, ktoré bude SZPB uskutočňovať v priebehu roka 2014, pričom požiadal členov základnej organizácie o hojnú účasť na oslavách 70. výročia SNP, ktoré sa budú už tradične konať v Banskej Bystrici. Na účasť na oslavách 70. výročia

SNP vyzval prítomných členov aj predseda ObIV SZPB v Banskej Bystrici Ján Pacek. Vladimír Kucej vyzval členov na aktívnu účasť na akciách uskutočňovaných SZPB, ale aj základnou organizáciou v roku 2014. Okrem účasti na oslavách 70. výročia SNP vyzval členov a ich rodinných príslušníkov aj na účasť na Stretnutí generácií na Kališti.

Roman MIKUŠINEC

V Ponikách hodnotili.

Foto: R. M.

Roky plynú – vďaka nestarne

V pondelok 25. novembra si hornozemplínska krásavica na Laborci – okresné mesto Humenné slávnostne pripomenulo 69. výročie svojho oslobodenia spod fašistickej poroby. Predpoludním sa vo veľkej zasadačke ZPB uskutočnilo slávnostné rokovanie ObIV SZPB, rozšírené o funkcionárov základných organizácií.

V úvode vystúpila speváčka skupina Riava pod vedením Iryny Hajdučkovej. Rokovanie otvorila a viedla predsedníčka ObIV Valéria Melníková. S príhovorom k 69. výročiu oslobodenia Humenného a celého regiónu, v ktorom zdôraznil jeho odkaz pre súčasný život v mieri a demokracii, vystúpil člen predsedníctva ObIV Benjamín Bláha. Správu o činnosti a ďalších úlohách oblastnej organizácie predniesla tajomníčka ObIV Gabriela Rosičová, správu o hospodárení s materiálmi a finančnými prostriedkami ObIV a o činnosti ObIRK predložil jej predseda Anton Barnišin.

Nasledovalo predloženie a prerokovanie rozpočtu, časového a obsahového harmonogramu rokovaní volených orgánov, plánu činnosti ObIV v oblasti spomienkových osláv, významných výročí a hlavných aktivít, ako aj plánu činnosti ObIRK na nadchádzajúci rok 2014. Ďalším bodom programu bolo vyhodnotenie plnenia jednotlivých uznesení – XV. zjazdu zväzu, ObIK, P ÚR a P ObIV s konštatovaním, že uznesenia zjazdu a konferencie sú plnené priebežne, uznesenia P ÚR a P ObIV boli všetky splnené. Diskusia sa zamerala na námety, návrhy a pripomienky z prebiehajúcich hodnotiacich členských schôdzí základných organizácií. Mimoriadnu pozornosť venovali diskutujúci rozpočtu, jednotlivým plánom vrátane nedostatku finančných prostriedkov ObIV. Podrobne zanalyzovali činnosť komisie historicko-dokumentačnej a pre prácu s učiteľmi, ženami a mládežou. Po diskusií

predsedníčka návrhovej komisie Anna Sejková predložila návrh na uznesenie, ktoré bolo jednomyselne prijaté. V záverečnom vystúpení V. Melníková konštatovala, že napriek jestvujúcim zložitým ekonomickým podmienkam oblastná organizácia SZPB plánované úlohy plní kvalitne a v stanovených termínoch.

Po skončení rokovania sa jeho účastníci presunuli pred budovu MsÚ, odkiaľ sa v sprievode rezkých melódii Mestského dychového orchestra Chemlon odobrali k Pamätníku vďaka na Námestí slobody. Za zvukov smútočného pochodu boli k pamätníku položené vence (13) a kytice vďaka. Po pietnom akte a úvodnej básni moderátorka v mene organizátorov osláv – MsÚ a ObIV SZPB – privítala primátorku mesta Humenné Janu Vaľovú, generálnu konzulku Ukrajiny v Prešove Oľgu Benčovú a konzulku pre ekonomické otázky Svetlanu Sviščevovú, staršieho asistenta pridelenca obrany pri Veľvyslanectve RF v SR plk. Jevgenija Karpuchova, ako aj ďalších hostí. Potešila početná účasť žiakov základných a študentov stredných škôl. Slávnostnú atmosféru umocnilo pôsobivé vystúpenie Speváckeho zboru humenských učiteľov s dirigentom PaedDr. Alexandrom Fecurcom. Po ňom sa k prítomným občanom prihovorili J. Vaľová, O. Benčová a J. Karpuchov. Nasledovalo uctenie si pamiatky všetkých padlých a zomrelých bojovníkov proti nacizmu a fašizmu minútu ticha. Zhromaždenie zavŕšili štátne hymny RF, Ukrajiny a SR. Po skončení oficiálnej časti osláv sa členovia SZPB stretli v mestskom kultúrnom stredisku s predstaviteľmi mesta a hosťami na slávnostnom obede a zotrvali s nimi v priateľských rozhovoroch. Vo večerných hodinách sa po prvý raz rozžiarila vianočná výzdoba mesta. V podobnom duchu sa niesli oslavy aj v susednej Snine.

Gabriela ROSIČOVÁ

Rast neofašizmu na Slovensku

Stretnutie prezidenta SR s no-vo zvolenými predsedami samo- správnych krajov o. i. ukáza- lo, že aj na Slovensku, tak ako i v jednotlivých štátoch Európy ,naberá na sile nanovo sa for- mujúca pravica nasiaknutá neo- fašistickými tendenciami.

Potvrzuje to najmä Marian Kotleba, predseda Ludovej strany Naše Slovensko a pred- seda BBSK, ktorý opäť napadol a znevážil SNP, o ktorom v minu- losti tvrdil, že to bol bolševický puč. Po stretnutí s prezidentom verejne pred televíznou kamerou označil SNP za koniec prvej slo- venskej štátnosti. Tým jasne do- kázal, že bol a aj zostal sympati- zantom a obhajcom vojnového klérofašistického Slovenského štátu na čele s vojnovým zločin- com Jozefom Tisom.

Uvedené správanie sa Ma- riana Kotlebu, predsedu BBSK, jasne dokumentuje, že znovu oži- vovanie fašizmu je mimoriadne aktuálne nielen v rámci Európy,

ale aj v našich podmienkach. Niektoré strany v jednotlivých krajinách praktizujú určité prv- ky klasického fašizmu, aj keď v nových podobách. Volajú po sociálnej spravodlivosti, ale sú- časne nadväzujú rôzne prepo- jenia na veľké monopoly, ktoré ignorujú akúkoľvek snahu po so- ciálnej rovnosti. Kapitálu je totiž jedno, s kým bude spolupra- covat'. Rozhodujúce je získať istotu pre svoju činnosť a zabezpečiť tak vysokú a stálu tvorbu zisku.

V tejto súvislosti si treba uve- domiť, že fašizmus vznikol ako dôsledok silných ekonomických kríz a sociálnych nepokojov, ktoré zachvátili Európu počas dvadsiatich rokov minulého sto- ročia. Na scénu sa v tom obdo- bí vynoril ako silný hráč, ktorý „dokáže“ vyvieť ekonomiku z krízy a „zachrániť“ spoločnosť bez toho, že by nastali akékoľvek zmeny spoločenského systému. Jeho záujem bol sústredený iba na zmenu vládnutia v existu-

júcom politickom systéme. Pre neofašizmus, na oklamanie širo- kých vrstiev verejnosti je typic- ké, že ku svojej propagácii pou- žíva politické heslá tak z ľavej, ako i z pravej časti politického spektra.

Je samozrejmé, že všetky krí- zy kapitalizmu, teda i tá v roku

Nárast neofašizmu nemôže byť ľahostajný v našej spoločnosti tak pravicovým ako i ľavicovo orientovaným stranám.

2008, prehĺbili sociálne rozdiely medzi pracujúcimi a vlastními kapitálu. To spôsobilo nárast vplyvu ľavicových strán, ale i vplyvu neofašizmu. A nárast neofašizmu je mimoriadne ne- bezpečný a po našich skúsenos- tiach jednoznačne nežiaduci.

Ako dôkaz možno uviesť napr. skutočnosť, že na Slovensku, v Poľsku, Maďarsku po roku 1989 boli odovzdané vysoké vyznamenania ľuďom alebo potomkom osôb odsúdených za kolaboráciu s fašizmom. Aj na

Slovensku sme svedkami osade- nia množstva pamätných tabúl a búst osôb s fašistickou minu- losťou. Nikde sa však nenájde busta, respektíve pamätná tabu- la niektorého z predstaviteľov SNP, ktoré sa stalo historickým a najsvetlejším medzníkom na- šich novodobých dejín.

Rast neofašizmu u nás nie je iba problémom pravice. Je to celospoločenský problém. Silný

a neutíchajúci antikomunizmus, obrovský tlak na diskrimináciu všetkého, čo sa v minulom spo- ločenskom systéme vybudovalo a uskutočňovalo, či si to niekto uvedomuje alebo nie, vytvára živnú pôdu pre nárast neofašis- tických síl tešiacich sa mimo- riadnemu pokoji a tolerancii zo strany spoločnosti.

Na stranu neofašizmu sa po- stupne pridávajú frustrovaní mladí ľudia, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní a nedokážu nájsť vlastné zaradenie v spoločnos-

ti. Je len prirodzené, že v týchto ľuďoch narastá oprávnená ne- spokojnosť a túžba po sociálnej spravodlivosti. Niet preto divu, že táto mládež je náchylná radi- kalizovať sa.

Neofašistické organizácie a Ludová strana Naše Slovensko veľmi takticky používajú heslá charakteristické pre krajnú ľa- vicu, a tým získavajú na svoju stranu stále viac príslušníkov z radov nezamestnanej mláde- že, ale i príslušníkov pracujú- cej chudoby. Nárast neofašizmu nemôže byť ľahostajný v našej spoločnosti tak pravicovým, ako i ľavicovo orientovaným stranám. Proti jeho narastaniu je potrebné čím skôr hľadať čo najúčinnnejšie formy a metódy boja s cieľom jeho úplnej likvi- dácie alebo aspoň obmedzenia vplyvu na verejnosť.

Marian Kotleba a jeho strana musí jednoznačne pocítiť, že ich záujmy a tendencie sú pre našu spoločnosť neprijateľné, protispoločenské a nepatria do de- mokratickej spoločnosti.

Tibor GRÉK, Prievidza

Noví členovia SZPB

Slovenský zväz protifašistických bo- jovníkov prešiel od svojho vzniku po 2. svetovej vojne roku 1945 dlhým a zlo- žitým vývojom. V minulosti bol dôleži- tou masovou a spoločenskou organizá- ciou, riadenou komunistickou stranou, čo spôsobilo mnohé problémy: v 50. ro- koch represálie proti vedúcim odboja a proti partizánskym veliteľom, zasná- vanie úlohy povstaleckej slovenskej ar- mády v povstaní roku 1944 a iné veci.

V 60. rokoch nastal istý odmäk a zlep- šenie stavu demokracie, čo sa prejavilo aj vo zväze protifašistických bojovníkov. Zväz sa otvoril verejnosti: za členov sa

začali prijímať aj pozostalí po účastní- koch odboja a neskôr aj sympatizanti s protifašistickým hnutím. So sympati- zantmi ktorí nastupujú na miesta po zo- mrelých priamych účastníkoch odboja, máme v oblastnej organizácii v Rimav-

Čaká nás ešte veľa práce v prehlbovaní demokracie v našom zväze, vo výchove našich členov, aby sme vyvážene a objektívne interpretovali našu minulosť, náš odboj, SNP a naše víťazstvo nad fašizmom v 2. svetovej vojne.

skej Sobote dobré skúsenosti.

Sympatizanti s programom SZPB sa hlásia do zväzu najmä z radov učiteľov, resp. učiteľiek, starostov a primátorov miest, zo štátnej správy a polície. Sú to

väčšinou skúsení ľudia, ktorí svoje člen- stvo vo zväze berú veľmi vážne a zod- povedne. Napríklad Koloman Migra, riaditeľ ZŠ v Hrachove, ktorý sa stará o rozšírenie vedomostných súťaží žia- kov o SNP, alebo plukovník polície vo výslužbe Milan Huřka v Rimavskje So- bote, ktorý zbiera spomienky a doku-

mentuje činnosť našich členov v odbo- ji, a ďalší, ktorí iniciatívne vykonávajú svoje funkcie vo výboroch základných organizácií.

V prijímaní sympatizantov za členov

SZPB máme ešte rezervy. Aj v iných re- zortoch máme sympatizantov, budúcich členov, napríklad medzi lekármi, práv- nikmi, ekonómami, podnikateľmi a pod. Sympatizanti priniesli do zväzu nový elán, nové nápady a oživenie činnosti.

Od transformácie nášho zväzu na ob- čianske združenie uplynulo viac ako 20 rokov. Za tento čas sa všeličo zmenilo k lepšiemu, ale čaká nás ešte veľa práce v prehlbovaní demokracie v našom zvä- ze, vo výchove našich členov, aby sme vyvážene a objektívne interpretovali našu minulosť, náš odboj, SNP a naše víťazstvo nad fašizmom v 2. svetovej vojne.

Július MOLITORIS

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Nehovor hop, kým nepodplatíš!

Hviezdoslav v neúcte?

V povojnovom období bola na Slovensku zmes rôznorodých pozdravov najmä v úradnom styku. Staršie ženy zdravili Po- chválen..., Pozdrav pán boh, vojaci Nazdar, ostávalo aj Ruky bozkávam..., Dobrý deň, Ahoj, Servus... Zo Slovenského štátu ostal ešte gardistický pozdrav Na stráž! Niektoré extrémne skupiny sa k nemu akoby vra- cajú. Bolo to treba v úradnom styku zjednotiť. Vznikol pod- net a uzákonil sa pozdrav Česť práci. Odkiaľ vznikol? Nebolo treba špekulovať. Boli tu staršie verše národného básnika Pavla Országha Hviezdoslava s ná- zvom Česť práci:

Ó práci všetka česť

Česť práci všetka.

Je ona žitím obsahom i cie- lom.

Stal sa bežným pozdravom nielen v styku s úradmi, inšti- túciami, ale aj v osobnom, hoci sa nie každému pozdával za dô- verne a kamarátsky prijateľný. Prišlo k zmene spoločenského systému a pozdrav akoby sa stal nevhodný. Najmä pre niekto-

rých jednotlivcov, ktorí často menili politické kabáty a filozo- fiu života.

Prečo je pre niektorých ľudí tento pozdrav nevhodný a ne- prijateľný? Pretože sa používal v období budovania socialistic- kej spoločnosti? Niektorí poli- tici síce argumentujú – a mo- derátori rozhlasov a televízií opakujú, že to bol komunistický pozdrav. Spájajú ho s komuniz- mom. Vari bol v niektorom štáte na svete komunizmus? V poli- tických systémoch sa budovali len základy tohto spoločenského poriadku, ale boli ešte veľmi vzdialené od proklamovaného teoreticky vysnívaného a oča- kávaného poriadku.

Vari bol Hviezdoslav takého- to „komunistického“ presvedče- nia? Uznával a ctil si prácu ro- botného ľudu, vzdával jej poctu. A to vyjadril aj svojimi veršami, ktoré sú stále aktuálne a živé. Prečo by sme sa mali vzdávať aj bežným pozdravom úcty k práci ľudí? Zachovajme si tento dob- rý zvyk. A učme v tejto úcte aj naše deti.

lml

Pýtajte sa ministerky zdravotníctva Zuzany Zvolenskej

Rubrika, v ktorej ministerka zdravotníctva Zuzana Zvolenská odpovedá na vaše otázky.

Tie môžete posielat' na adresu bojovník@szpb.sk.

■ **Môžete vysvetliť, ako je to s poskytnutím neodkladnej zdravotnej starostlivosti a ako vlastne funguje dopravná zdravotná služba?** Ján K., Považská Bystrica

Neodkladná zdravotná starostlivosť je poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje život. Bez rýchleho poskytnutia tohto typu zdravotnej starostlivosti môže zdravotný stav pacienta vážne ohroziť jeho zdravie, spôsobiť náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo náhle zmeny správania i konania. Neodkladná zdravotná starostlivosť je aj zdravotná starostlivosť poskytovaná pri pôrode a jej súčasťou je rýchla preprava pacienta do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami, preprava orgánov, tkanív a buniek určených na transplantáciu. Za poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti poistenci neplatia, majú na ňu nárok vždy a za každých okolností. Na základe verejného zdravotného poistenia sa plne uhrádzajú aj zdravotné výkony, nevyhnutné k zisteniu ochorenia a určenie diagnózy. Do inej kategórie však patrí návšteva lekárskej pohotovosti. Pri poskytovaní ambulantnej zdravotnej starostlivosti v rámci lekárskej služby prvej pomoci (LSPP) a ústavnej pohotovostnej služby (ÚPS) v nemocnici, je určený poplatok 1,99 €. Ak nastane situácia, že po vyšetrení pacienta na lekárskej pohotovosti nasleduje jeho prijatie do nemocnice, poplatok 1,99 € neplatí.

Na dopravu osôb zo zdravotných dôvodov je určená dopravná zdravotná služba, pričom v každom kraji môže pôsobiť iný prepravný subjekt. Preprava pacientov sa uskutočňuje na základe príkazu na prepravu zo zdravotných dôvodov, vystavuje ho vždy ošetrojúci lekár. Poplatok za prevoz (0,07 €/km) určujú predpisy, zároveň vymedzujú, ktorý pacient je od platby oslobodený. V sanitke dopravnej zdravotnej služby je v zmysle Zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti od platby oslobodený: poistenec zaradený do chronického dialyzačného alebo do transplantáčného programu, poistenec, ktorému sa poskytuje onkologická alebo kardiochirurgická liečba, poistenec s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázaný na prepravu osobným motorovým vozidlom (potvrdenie o odkázanosti na prepravu vydáva Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny), pacient, ktorého prepravujú z jednej nemocnice do druhej na základe rozhodnutia nemocnice.

Cena kraja v správnych rukách

Tohoročnú cenu Žilinského samosprávneho kraja za rok 2013 dostala aj Martinčanka vojnová veteránka plukovníčka Mária Pelcrová, o udeľenie najvyššieho ocenenia kraja na základe návrhu Územného spolku Slovenského Červeného kríža v Martine rozhodli krajskí poslanci.

Vojnová veteránka a diplomovaná sestra ošetrovateľka Mária Pelcrová mala ťažký život. V mladosti prežila útrapy pracovného i koncentračného tábora a v sedemástich rokoch vstúpila na front ako zdravotná sestra zberačka ranených, na bojových poliach zachránila viac ako sto životov. Záslužné činy a obetivosť zdravotnej sestry Márie Pelcrovej bolo ocenené

34 našimi a zahraničnými vyznamenaniami. V jej bohatej zbierke sa nachádza aj najvyššie vyznamenanie Medzinárodného Červeného kríža zo Ženevy – strieborná medaila Florence Nightingalovej. Na Slovensku je jej jedinou žijúcou nositeľkou.

OblV SZPB v Martine srdečne blahoželá našej Maruške k jej oceneniu. **Štefan TICHÝ**

Mária Pelcrová získala cenu Žilinského samosprávneho kraja. Foto: Št

Ěčka v potravinách plnia viaceré funkcie

Potravinové aditíva, ktoré sa tiež nazývajú prídavné látky alebo ěčka, ako sa im ľudovo hovorí, sú prísady účelovo pridané do potravinárskych výrobkov, aby zaistili určitú technologickú funkciu, napríklad farbu, osladienie či zvýšenú trvanlivosť výrobku. V Európskej únii majú všetky prídavné látky svoje číslo s charakteristickým „E“ na začiatku.

Potravinové aditíva sú vždy uvedené na obale výrobku v zložení medzi ostatnými ingredienciami. Ich funkcia, ktorú v danej potravinovej plni, musí byť tiež vždy presne špecifikovaná. Najbežnejšími adití-

poznámenal gastroenterológ Miloš Bubán, ľudia ich prijímajú neustále, aj keď si to neuvedomujú.

Použitie aditív je v potravinárskom priemysle regulované. „Bezpečnosť potravín kontrolujú

túciou pre kontrolu bezpečnosti potravín Úrad verejného zdravotníctva SR,“ povedal odborník na obezitu, výživu a zdravý životný štýl Peter Minárik.

Poukázal na to, že všetky prídavné látky museli prejsť zložitými toxikologickými testami, ktoré trvali aj niekoľko rokov a vykonávali sa v nezávislých toxikologických laboratóriách v rôznych krajinách sveta. „E“ znamená, že

Sledujete pri nákupe potravín, aké majú „ěčka“?

Ilustr. foto: TASR, R. Stoklasa

vami v potravinách sú antioxidanty, ktoré zaisťujú, aby jedlo nepodliehalo oxidácii príliš rýchlo, farbivá, stabilizátory či rôzne sladidlá. Ako

a strážia štátne kontrolné úrady. V Európskej únii je to Európsky úrad pre bezpečnosť potravín. Na Slovensku je zodpovednou inšti-

látku dodanú do potravinovej registrácie Európska komisia pre zdravé potraviny ako zdravotne vyhovujúcu,“ uzavrel. **Red TASR**

Spomienky zostávajú, ale blednú

V období, kedy vrcholil boj za zachovanie nášho spoločného štátu Čechov a Slovákov prvej ČSR, som bol ešte meštiankárom. Práve vtedy som mal možnosť stretnúť sa s absolventom, vyradencom Vojenskej akadémie v Hraniciach por. Jaroslavom Lohrerom, ktorý ako dôstojník bol u nás ubytovaný spolu s ďalším poručíkom. Jaroslav po absolvovaní akadémie nastúpil k útvaru do Komárna.

Z Komárna spolu s jednotkou bol odvelený na južné hranice Slovenska, ktoré obsadzovala maďarská armáda a naša ich musela opustiť. Po ústupe z južných hraníc sa so svojou jednotkou dostal do Topoľčianok. Vojaci boli ubytovaní v Hradnej strážii. Dôstojníci v súkromí, tak sa por. Lohrer dostal k nám.

Už vtedy som veľa večerov počúval jeho úvahy o hrozbe nacizmu a fašizmu, ako aj o chutkách Hitlera rozbiť ČSR a podrobiť si celú Európu. Vtedy sme ešte nevedeli, akých zverstiev sa nemecká armáda spolu s príslušníkmi SS bude dopúšťať na okupovaných územiach. Zriaďovaním koncentračných táborov a plynových komôr, kde zahynuli milióny mužov, aj žien ale aj detí. Jeho slová sa naplnili, a preto npor. Lohrer ušiel cez Poľsko do vtedajšieho ZSSR, kde v Buzulukú vstúpil 5. februára 1942 do našej vojenskej jednotky. Tak splnil svoj zámer, ktorý mal: „Ak Hitler rozbije ČSR, utečiem do zahraničia a tam vstúpim do niektorej z našich vojenských jednotiek.“ Postupne sa stal veliteľom 2. pešej roty. Po uplynutí niekoľkých mesiacov a prekonaní náročného výcviku sa stal veliteľom guľometnej roty. Aby rodina nebola prenasledovaná, prijal krycie priezvisko Lom.

J. Lohrer

Foto: archív autora

U vojakov bol veľmi obľúbený. V kasárňach ho bolo vidieť cez deň, ale aj večer, o vojakov sa vzorne staral. Bol veselej povahy, veľmi rád spieval, cvičil a tancoval. Mal rád ľudí a priateľov.

Vždy, keď sa jednotka vracala z výcviku, nezabudla mu zapievať jeho obľúbenú pieseň „Okolo Frýdku cestička“, čo mu pripomínalo milovanú vlasť, za jej slobodu bol rozhodnutý obetovať aj vlastný život. S touto piesňou viedol aj svoju guľometnú rotu ranným Buzulukom proti okupačnej nemeckej armáde. Po príchode na frontovú líniu, jej prehliadke a obsadení vojakov povzbudzoval. Vysvetľoval, aby náckov nechali priblížiť sa

a strieľať na isto. Potom išiel do kostola za veliteľom kpt. Jarošom, kde mal vybudovanú obranu, pre ďalšie roky. Prvý útok nemeckej armády bol úspešne odrazený. Do boja však zasiahli na podporu pechoty tanky. Tieto ničili guľometné hniezda. Veliteľ zbadal mŕtveho strelca za protitankovou puškou. Sám za ňu zaľahol a strelami zničil dva nemecké tanky. Tretí tank sa mu stal osudným. Svojimi pásmi ukončil mladý život npor. Jaroslava Lohrera-Loma. Za hrdinskú obranu Sokolova vláda ZSSR udelila kpt. Jarošovi jednu z najvyšších sovietskych vyznamenaní, titul hrdinu ZSSR. Bolo to symbolické gesto pre všetkých osemdesiatšesť československých príslušníkov vojenskej jednotky padlých pri Sokolove.

Čas plynie, roky ubiehajú nám, však spomienky zostávajú, ale blednú. Na npor. Lohrera-Loma mi zostala jeho fotografia, ktorú nám venoval „Za milou pozornosťou venuje por. Lohrer 3. 1. 1939“. Fotografiju mám odloženú v rodinnom albume a často na ňu pozerám, ako na vzor, ktorý som mal v živote pred sebou.

Preto urobme všetko, čo je v našich možnostiach a silách, aby sa tragické udalosti vojen už nikdy neopakovali. Nedopustíme nové koncentračné tábory, plynové komory a nenávisť medzi ľuďmi bez rozdielu rasy či náboženstva. Hľadajme, čo nás spája, a nie, čo nás rozdeľuje. **Oskar BELÍK**

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Život členov SZPB bol bohatý n

V Senci smútili

Členskú schôdzu ZO v Senci sme začínali minútou ticha za Ladislavom Jačom. Zaslúžené oči pozerali na prázdnu stoličku, na ktorej sedával viac ako päť rokov. Mal patronovať nad našou organizáciou, a tak sa jeho zásluhou, po dlhoročnej kóme, dostala na popredné miesto v rámci bratislavskej oblasti.

Členovia mali prehľad o diani v našom zväze, o plnení hlavných úloh z oblastnej konferencie a zjazdu, s ktorého závermi nás osobne informoval, radil a pomáhal.

Na pamiatku podpredsedu SZPB a predsedu Oblastného výboru Bratislava L. Jaču pripravujeme fotodokumentáciu i s jeho prejavmi pri oslavách SNP v Bratislave, ktoré majú veľký význam v ďalšom zameraní našej práce.

Predseda ZO Z. Marton uviedol, že hlavné úlohy v minulom roku sme priebežne plnili. Všetci členovia zaplatili členské známky na rok 2014, tiež dostali i novú ročenku, za ktorú doplácali len jedno euro. I keď niekoľko našich členov dochádza do Bratislavy na spomienkové slávnosti oslobodenia Bratislavy a SNP, výbor zabezpečí, aby na jubilejných oslavách bola zabezpečená doprava pre viac členov a záujemcov. Padol návrh i na účasť v Banskej Bystrici. Ďalšia akcia bola pri príležitosti oslobodenia Senca – polozenie ky-

tice kvetov k pamätnej tabuli osloboditeľom a Beh víťazstva, ktorého sa zúčastnilo viac ako sto žiakov základných škôl. Cesta za poznáním pravdy o SNP, ktorú pravidelne organizujeme každý rok, smerovala k pomníku francúzskych partizánov a na miesta najväčších bojov, po Dukle do Liptovského Mikuláša. Výbor ZO na tieto akcie berie aj žiakov a študentov, ktorí spolu s riaditeľkou ZŠ na školách rozprávajú o tom, čo videli a počuli a aj takýmto spôsobom šíria pravdu o SNP a 2. svetovej vojne.

Výbor zorganizoval pri príležitosti výročia SNP spoločné posedenie pri partizánskej vatre a dobrom guláši v Novom Svete. V rámci hľadania nových foriem práce uskutočnila sa diskusia na aktuálnu tému „Aká si bola Slovenská republika 1930–1945“. Na sedení boli dokumenty svedčiace o tom, že nebola taká, ako ju vychvaľujú „hejslováci“ v médiách a na internete.

Ladislav NEUWIRTH

Memoriál maršala Malinovského

V polovici decembra sa v telocvični Reedukačného domova mládeže (RDM) v Tornali uskutočnil už jubilejný V. ročník memoriálu maršala Rodiona Jakovleviča Malinovského. Streleckú súťaž zo vzduchovky organizuje ZO SZPB v Tornali v spolupráci s mestom Tornaľa a vedením RDM. Súťažia žiaci základných škôl a študenti stredných škôl v meste.

Štartovalo sedem trojčlenných družstiev. Každý strelec mal 10 nástrel. Súčet bodov všetkých členov družstva rozhodol o poradí družstiev. So ziskom 246 bodov zvíťazilo družstvo Základnej školy Ferenc Kazinczyho s vyučovacím jazykom maďarským v zložení: PONGO Andreas, VÁRADY Dávid, PORTELEKY Štefan, na II. mieste skončilo „A“ družstvo Základnej školy Pavla Jozefa Šafárika so slovenským vyučovacím jazykom (Adam ONDREJČÁK, Patrik PLÁNKA, Filip MATÁŠOVSKÝ) s nástrelom 201 bodov a na III. mieste skončilo s rovnakým nástrelom „B“ družstvo ZŠ P. J. Šafárika (Peter NOCIARIK, Zoltán LABODA, Alžbeta PUPALOVÁ).

O poradí rozhodol rozstrel medzi družstvami s rovnakým počtom bodov.

Po prvýkrát v histórii súťaže štartovalo aj družstvo dievčat ako „B“ družstvo Gymnázia Tornaľa, ktoré zo 7 družstiev skončilo na 4. mieste.

Je zaujímavé, že v poradí jednotlivcov suverénne zvíťazila študentka Strednej odbornej školy služieb v Tornali s nástrelom 90 bodov Dajana KRIŠTOFOVÁ, druhý skončil Dávid VÁRADY s 86 bodmi a III. Andreas PONGO s 84 bodmi.

Takže dievčatá napriek chlapčen-

skej prevahe v štartovom poli to chlapcom „ukázali“.

Pred otvorením súťaže sa všetkým prihovoril predseda ZO SZPB v Tornali Marian Zelina. Vysvetlil históriu súťaže, ktorú organizujú na počesť oslobodenia mesta Červenou armádou a v jej rámci aj rumunských vojakov, a z dôvodu, že krátko po oslobodení mesta Tornaľa mal v tomto meste svoj štáb aj veliteľ 2. ukrajinského frontu maršal ZSSR R. J. Malinovskij v dobe od 20. 12. 1944 do 15. 1. 1945.

Súťažiacich pozdravil aj predseda Oblastného výboru SZPB v Rimavskej Sobote Pavel Brndiar, ktorý poďakoval organizátorom všetkých piatich ročníkov Alexandrovi Boc-kovi, Štefanovi Puškášovi a Jozefovi Hrubejovi, a prednostovi Mestského úradu v Tornali Ľudovítovi Balajtmu. Za organizátorov privítal hostí a súťažiacich riaditeľ RDM v Tornali Jozef Hrubej.

Memoriál sa organizuje v predvečer spomienkových osláv oslobodenia mesta Tornaľa ako pamiatka obetí fašizmu a spomienka na osloboditeľov mesta a okolia, ktorí položili svoje životy ďaleko od svojich domovov.

Jozef PUPALA
predseda HDK Obv SZPB Rim. Sobota
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zvolenčania sa rozlúčili s rokom 2013 slávnostne.

Na memoriáli maršala Malinovského súťažili aj dievčatá. A úspešne.

Spomínali na prvý deň s

Devätnásteho decembra si v Tornali pietnou spomienkou pri prvom pamätníku osloboditeľom na území bývalého Československa uctili pamiatku padlých vojakov Červenej armády a v jej radoch bojujúcich rumunských vojakov.

Aktu kladenia vencov k pamätníku za zúčastnil aj zástupca pridelenca obrany pri Veľvyslanectve Ruskej federácie v Slovenskej republike major. Jevgenij Borisenko, priami účastníci protifašistického odboja plk. v.v. Ladislav Sládek z Rimavskej Soboty, ktorý ako príslušník Červenej armády 2. ukrajinského frontu sa zúčastnil oslobodzovania Buda-

pešti, a kurier partizánskej brigády „RÁKOSI“, ktorej velil mjr. V. M. Kozlov pán Artúr Szobonya z Tornale.

Pred aktom kladenia vencov predniesli básne venované padlým odbojárom-osloboditeľom. Vo svojich príhovoroch rečníci zdôraznili význam oslobodenia mesta, z ktorého nylasovskí fašisti odviekli do koncentračných táborov 670 nevinných občanov Tornale, takmer 1/6 obyvateľov mesta, ktorí sa previnili tým, že nesúhlasili s fašizmom, alebo boli „židobolševici“. Len pri oslobodzovaní Tornale padlo 202 vojakov Červenej armády a 3 rumunskí vojaci. Pri oslobodzovaní neďalekej Bretky

padlo 263 vojakov rumunskej armády a 37 vojakov Červenej armády. Tieto obrovské straty boli spôsobené najmä tým, že nemecké vojská využili ku svojej obrane výhodný prírodný terén, kde si vybudovali výhodné obranné postavenia, ktorých dobýjanie prinieslo spomínané obeť.

Tieto obeť nech sú mementom nielen pre súčasné, ale aj pre budúce generácie.

Po slovenskej a ruskej hymne a položení vencov sa účastníci presunuli pred budovu, v ktorej od 20. decembra 1944 do 15. januára 1945 mal svoj štáb veliteľ 2. ukrajinského frontu maršal ZSSR Rodion Jakovlevič Mali-

Foto: JK

Foto: JP

V Tornali si pripomenuli oslobodenie mesta.

Foto: JP

Zasadnutie ObV SZPB v Lučenci.

Foto: MŠ

Stretnutie delegácií ČSBS, SZPB a ČsOL v Martine.

Foto: ŠT

Slobody

novskij. Tornaľa sa tak stala v tomto období jedným zo štyroch najvýznamnejších miest na východnom fronte. Zo svojho sídla štábu maršala Malinovskij riadil vtedy rozbehnutú Budapešťiansku operáciu, ktorá sa začala 20. októbra 1944 a bola úspešne ukončená 6. februára 1945.

Po položení vencov k reliéfu maršala Malinovského a pamätnej doske na budove bývalého štábu predniesol účastníkom stručný životopis maršala Malinovského a spomienku na obeť, ktoré si vyžiadali oslobodzovacie boje, predseda ZO SZPB v Tornali Marian Zelina.

Mjr. Jevgenij Borisenko vo svojom príhovore zdôraznil význam osoby maršala Malinovského a vďaka obyvateľom Tornale vedeniu mesta a anti-fašistom za uchovávanie odkazu protifašistického odboja pre súčasnú generáciu a svojimi aktivitami záujem mladých o túto významnú etapu našich novodobých dejín. Vo svojom príhovore vyzdvihol účasť školskej mládeže na oboch akciách a osobitne študentov gymnázia v Tornali, ktorí so svojou riaditeľkou Dankou Kisfalusiovou kladú vence k pamätníku samostatne.

JOZEF PUPALA
predseda HDK ObV SZPB Rim. Sobota
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zahraničná spolupráca

Trojčlenná delegácia Českého zväzu bojovníkov za slobodu (ČSBS) spolu s členom Československej obce legionárskej (ČsOL) z Nového Jičína navštívili v polovici decembra Martin, kde sa stretli s členmi predsedníctva Oblastnej organizácie SZPB. Obe delegácie prijali v kancelárii primátora mesta Martin viceprimátor mesta Alexander Lilje. Pracovné stretnutie ďalej pokračovalo na sekretariáte ObV SZPB.

Pri bohatej diskusii sme si vymenili množstvo skúseností, aj ako sa nám darí realizovať úlohy XV. zjazdu SZPB a informáciu o záveroch IX. zjazdu ČSBS.

Na záver spoločného stretnutia sme podpísali dohodu o vzájomnej spolupráci medzi SZPB a ČSBS a ČsOL.

Touto cestou chceme poďakovať vedeniu mesta za prijatie delegácie ČSBS a ČsOL i za spomienkové darčeky.

ŠTEFAN TICHÝ

Posedenie pri jedličke

Už po druhýkrát Oblastný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov vo Zvolene usporiadal pre svojich členov koncoročné posedenie pri jedličke. Je to pocta pre našich členov za ich vernosť odkazu našich otcov a dedov.

Pozvanie prijali prednosta OV Zvolen Miroslav Náhlík a Pavel Marko, viceprezident Únie vojnových veteránov SR.

Slávnostné posedenie otvoril podpredseda ObV SZPB Pavel Nigríni, ktorý vo svojom krátkom, ale výstižnom vystúpení poďakoval prítomným za ich účasť, za ich oddanosť nášmu zväzu, keď v dnešných časoch žijeme v turbulentnej dobe a novodobom náraste extrémizmu a neofašizmu. Poprial všetkým prítomným, aby prežili krásne vianočné sviatky a do nového roku mnoho úspechov.

Na predvianočnom posedení sa zúčastnilo 91 našich členov. O program sa postarali tri ZO SZPB zo Zvolenskej Slatiny, Pliešoviec a Očovej. Celý program bol v duchu vianočných tradícií a kolied, kde boli spojené do dramatického pásma spevu a poézie. Kultúrny program ukončili deti zo ZŠ Očová, ktoré navodili príjemnú atmosféru svojím pekným vystúpením.

Po kultúrnom vystúpení nastala zábava pri harmonike, gitare a trúbke a prítomní členovia napriek tomu, že sa nepoznali, dokázali sa okamžite striasť ostychu

a spev a tanec vydržal až do konca milého posedenia.

Je to milá skúsenosť, nakoľko pri prvom ročníku sa prihlásilo na posedenie pri jedličke 40 členov a už pri druhom bola účasť vyše deväťdesiatčlenná. Najstarší účastník bol Ján Baliak, ktorý sa tohto roku dožil 95 rokov. Takéto spoločenské udalosti slúžia nielen na zábavu, ale aj na to, aby sa naši členovia navzájom poznali a vymieňali si názory a utužoval sa takto kolektív. Nebolo vidieť, že jedni sú z Hontu a druhí zasa sú z Podpoľania. Bol to jeden kolektív a jeden celok, ktorý musí vystupovať aj na verejnosti v takomto jednotnom šiku. Veď stojíme pred novou úlohou, a to stáť na čele boja proti novodobému extrémizmu a neofašizmu. Aby nikto nemohol povedať, že sme spolok, ktorý nerobí nič proti týmto nebezpečným extrémizmom a ktorý je uzavretý len dovnútra a žije z odkazu našich predkov.

Na záver by som chcel popriať všetkým našim členom a našim sympatizantom, aby rok 2014 bol pre náš zväz úspešný a prajem zdravie, šťastie, lásku, porozumenie a pracovných úspechov.

JÁN KAŠICA, tajomník ObV SZPB, Zvolen

V Lučenci bilancovali

Ešte v polovici decembra sa konalo zasadnutie Oblastného výboru SZPB v Lučenci. Na úvod predsedníčka ObV SZPB Mária Švikruhová privítala prítomných.

Kontrola uznesenia z predchádzajúceho zasadnutia dopadla s výsledkom splnené. Správa o činnosti Oblastného výboru SZPB za rok 2013 spolu s kontrolou uznesenia bola podaná tajomníkom Oblastného výboru SZPB v Lučenci Rudolfom Václavíkom. Jej obsahom bolo hodnotenie členskej základne a informácia o účasti členov ObV SZPB, ako aj členov základných organizácií na rôznych oslavách a kultúrnych podujatiach. Niektoré činnosti boli organizované priamo oblastným výborom a ďalšie v spolupráci s mestami Lučenec, Poltár a Veľký Krtíš. Viac aktivít bolo aj s celoslovenským pôsobením SZPB. Sled aktivít bol spracovaný za pomoci Izabely Sabovej, členky SZPB.

Správu o hospodárení oblastného výboru prečítala predsedníčka revíznej komisie ObV Viera Bračoková. Zároveň informovala o návrhu predpokladaného rozpočtu na rok 2014. Rozpočet na budúci rok bude vyrovnaný. V rámci programu bol odsúhlasený aj plán zasadnutí pléna a predsedníctva Oblastného výboru SZPB v Lučenci na rok 2014. V diskusii bola informácia o aktivitách z niektorých ZO SZPB

z okresov Lučenec, Poltár a Veľký Krtíš. Počet ZO v týchto okresoch je 26. Zaznela opätovná výzva, aby členovia aktívne dopisovali a odoberali časopis Bojovník a Ročenku odbojára. S blížiacim sa 70. výročím SNP členovia Obl. výboru trvali a vyžadovali väčšie aktivity, propagáciu, opravy pamätníkov, ktoré sú postavené obetiam SNP. Zároveň táto dejinná udalosť na malom Slovensku si vyžaduje aktívnu účasť členov na tejto udalosti. Ladislav Kamenský, predseda ZO SZPB v Poltári, informoval o dobrej spolupráci so zástupcami mesta Poltár. Tajomník Obl. výboru SZPB Rudolf Václavík zdôraznil, že aj v budúcnosti bude nevyhnutná aktívna spolupráca s mestami, štátnou správou, samosprávou, školami, mladými a dôchodcami. Veríme, že našu spoluprácu naďalej prijímú. Mária Švikruhová zdôraznila dôležitú úlohu omladzovania členskej základne.

Touto cestou ďakujeme všetkým, ktorí zviditeľňujú SZPB a pomáhajú aj v argumentoch, aby naša slovenská história mala silu a večnosť. Nech časopis Bojovník má stálych čitateľov a jeho tvorcovia dobrý pocit z kvalitnej práce.

MÁRIA ŠVIKRUHOVÁ
predseda Obl. výboru SZPB v Lučenci
RUDOLF VACLAVÍK
tajomník Obl. výboru SZPB v Lučenci

Slovenské historické osobnosti 1939–1945

Ján MARTINČOK

štábný kapitán pechoty
náčelník štábu 2. obranného úseku Kosatec

*17. 11. 1915 Kociha, okr. Rimavská Sobota

† 10. 7. 1974 Prešov

Foto: VHU Bratislava

Po skončení ľudovej školy absolvoval štyri triedy meštianskej školy v Rimavskej Sobote a štyri triedy učiteľského ústavu s maturitou v Lučenci, ktoré ukončil v roku 1935. Následne učil v Národnej škole v Slovenských Zahoranoch. Od 1. 10. 1937 vykonával základnú voj. službu. ŠDJZ absolvoval v máji 1938. Potom velil až do novem-

bra 1939 kanónovej čate 37 mm protitank. kanónov v 4. horskom p. pl. v Jelšave.

Ako poručík v zálohe bol aktivovaný 1. 2. 1940 a povolaný do slovenskej armády, zúčastnil sa poľného ťaženia proti ZSSR (hlavne bojov pri Rostove).

SNP sa zúčastnil od 29. 8. 1944 do jeho potlačenia, a to ako veliteľ 18. p. pr. Narcis v Kokave nad Rimavicou a od 25. 9. 1944 ako pobočník veliteľa úseku 2 na Čertovici, M. Kučeru. Po potlačení SNP 25. 10. 1944 odišiel so skupinou dobrovoľníkov (120 mužov) do hôr, s ktorými viedol part. boj do 9. 2. 1945. So svojou

partizánskou skupinou bol začlenený do partizánskej brigády Stalin, ktorej velil kpt. G. Lošakov. V decembri 1944 odišiel cez Ďumbierske sedlo na Pohronie, kde sa utáboril v doline nad obcou Mýto pod Ďumbierom v tzv. Vidličke pod Veľkým Gáplom. 9. 2. 1945 prešiel s celým part. oddielom k 1. čs. arm. zboru v ZSSR v Poprade.

1. 5. 1945 dosiahol hodnosť škpt. Po oslobodení ČSR v roku 1945 stal sa aktívnym dôstojníkom a do 30. 10. 1945 bol pridelený ako pomocník operačného oddielu na veliteľstve VO 4 v Bratislave. Od 1. 11. 1945 do

30. 6. 1948 bol frekventantom VŠV v Prahe. Následne do júla 1949 zastával funkciu prednostu I. odd. velit. 10. streleckej div. v Košiciach. V prvej polovici 50. rokov slúžil ako NŠ velit. 2. streleckej div. a 2. armádneho zboru. V máji 1955 získal hodnosť genmjr. V aktívnej službe bol až do mája 1958. Dovtedy dva roky vykonával funkciu zástupcu náčelníka správy bojovej prípravy pri Ministerstve národnej obrany.

(M. STANOVÁ)

(Prevzaté z knihy *Vojenské osobnosti dejín Slovenska 1939–1945*, ktorú vydal Vojenský historický ústav v Bratislave v roku 2013.)

Zabudnúť? Tak to nikdy!

Deväť rokov som každé ráno kráčal Bratislavou do školy po trase s dvoma styčnými bodmi. Zhruba v polovici Vysokoškolský internát Mirka Nešpora a na konci ZDŠ Petra Jilemnického aj s pamätným reliéfom, že tam na jar 1945 zriadili poľnú nemocnicu pre ranených červenoarmejcov.

Tieto dva stabilné body v mojom žiacom veku však víchor spoločenských premien zmietol. Školu premenovali. Niekomu prekázalo meno spisovateľa, ktorý v románoch vykresľoval sociálne problémy v mnohom pripomínajúce dnešok, autora Kroniky, jedného z najhodnotnejších prozaických diel o prostých ľuďoch v Povstaní. V roku 1942 Jilemnického v Čechách Nemci za účasť v odboji zatkli a poslali do koncentračného tábora Giebro. Po oslobodení sa s podlomeným zdravím vrátil, v máji 1949 zomrel ako kultúrny atašé v Moskve. Čo také zlé spravil, že by sme mali naňho zabudnúť?

A čím sa previnil Mirko Nešpor, keď z priechelia domova mládeže i na rohoch ulice strhli tabule s jeho menom? Preto, lebo ľudácki pohrobkovia pokladali za provokáciu, že po ňom nazvali internát, kde kedysi sídlila Vyššia vodcovská škola Hlinkovej mládeže a Akademická Hlinkova garda? Mýlia sa, nie len na La Franconi, aj tu bývali študenti, ktorí počas vojny pôsobili v ilegality.

Tisov režim spočiatku nadbiehal vysokoškolským. Nemuseli narukovať na front, aj tí

z chudobnejších rodín na základe rozličných štipendií mohli študovať. Ale mnohí sa nedali skorumpovať, zapájali sa do protifašistickej činnosti, po vypuknutí SNP odchádzali z Bratislavy alebo zo svojich domovov, veď akurát sa končili prázdniny, do Banskej Bystrice, či priamo k partizánskym jednotkám. V srdci Povstania založili Spolok bojujúcich vysokoškolákov, známy bol aj vyše 200-členný Vysokoškolský strážny oddiel.

Ako to fašisti naozaj mysleli so študentmi, ukázal osud Mirka Nešpora. Nepotrebovali na to pomoc Gestapa, „rodofuť“ gardisti si plne vystačili sami...

Túžbou tohto poslucháča Vysokej školy technickej bolo stať sa inžinierom a budovať mosty. Pre ľudí. V lete 1944 sa počas praxe na stavbe Oravskej priehrady podieľal na zkladaní revolučných národných výborov, agitoval medzi vojakmi, aby sa pripojili k ozbrojenému odboju. Neskôr sa stal spojkou medzi povstaleckou Bystricou a protifašistickým hnutím na Orave, zúčastnil sa aj na bojových akciách so zbraňou v ruke.

Po prechode povstalcov do hôr ochorel a na odporúčanie velenia partizánskej jednotky sa vrátil na rodné Záhorie. Tam ho ktosi udal. Na železničnej stanici v Skalici ho 13. decembra zatkli príslušníci Hlinkovej gardy a po dvojdnovom výsluchu previezli na ÚŠB na Vlčkovej ulici 35 v Bratislave, neďaleko od spomínaného internátu. Keď aj po surovom mučení

Pamätník Mirka Nešpora. Ilustr. foto: wikipedia

odmietal udať spolubojovníkov, bez súdu ho popravili v pivničnej cele. Slováci, zlí Slováci, ktorí si ani po siedmich desaťročiach tak ako ich vtedajší i dnešní ideológovia a politici nezaslúžia nič iné ako opovrhnutie. Tu niet komu a prečo odpúšťať.

Dvadsaťročný Mirko nebol jedinou študentskou obeťou ľudáckeho besnenia. Spomeňme len dvoch jeho rovesníkov. Talen-

tovaného básnika Borisa Kocúra z Malého Lipníka pri Starej Lubovni, ktorý bol takisto študentom VŠT. Posledný raz ho živého videli pri strastiplnom prechode cez Chabeneč. Druhým bol tiež poet Ján Brocko z Revúcej, poslucháč právnickej fakulty. Bol partizanom a redaktorom povstaleckých novín Naše správy. Dožil sa síce oslobodenia, ale na následky ochorenia z bojov zomrel v roku 1946 ako sotva 22-ročný.

Dnes nesie moja základná škola meno Milana Hodžu. Odôvodnene, ako minister školstva sa zaslúžil v 30. rokoch o jej postavenie a po Mníchove pôsobil v zahraničnom odboji.

Nešporovu bustu umiestnili vo vestibule Stavebnej fakulty STU a pamätnú tabuľu v interiéri Fakulty telesnej výchovy a športu UK. Ale okrem náhrobného pomníka v Slávičom údolí inú pripomienku naňho na verejnom priestranstve v Bratislave nenájdete. Prečo by nemala niesť jeho meno jedna zo stoviek ulíc v meste, kde študoval a obetoval svoj život pre perspektívu bez fašistov a zadubených nacionalistov?

To isté platí aj o Petrovi Jilemnickom, či o Jánovi Nálepkevi, ktorý v centre metropoly nad Dunajom tiež „stratil“ svoju ulicu. Dobré, vrátili sme sa k tradičným názvom. No prečo nepomenovať nové ulice, parky či námestia po nich a iných odbojároch v Bratislave i v ostatných mestách Slovenska? Aj to by mala byť jedna z priorit nášho zväzu. Veď ak za to nezabojujeme my, tak kto iný?

Martin KRNO

Autor je predseda Oblastného výboru SZPB v Bratislavskom kraji

Spomienky pod gaštanom

Často berieme do rúk malú útlu knihu „Spomienky pod gaštanom“ autora Jána Rehuša. Hoci je malá, obsahom je veľmi vzácna. V tejto knihe sú zapísané spomienky mnohých pamätníkov na neľahké obdobie našich dejín, na obdobie boja proti fašizmu. Spomienky, ktoré natrvalo zostali v myšliach ľudí, ktorí toto obdobie aktívne prežili. Spomienky, ktoré sa zanechávajú novým generáciám ako odkaz toho, čo bolo a už sa nesmie nikdy opakovať.

Jednou z postáv spomínanej knihy je aj naša jubilantka – Jozefa Nemečková, rodená Kahovcová, ktorá sa 17. januára 2014 dožila významného jubilea – 100 rokov. Toto jubileum si pripomína uprostred svojich najdrahších rodinných príslušníkov, spoluobčanov a členov SZPB. Jozefa Nemečková sa narodila v Prahe. V období prvej Československej republiky pracovala v Senici u advokáta Ivana Hatalu a neskôr po zániku republiky a vzniku tzv. Slovenského štátu zúčastňovali sa spoločne na ilegálnej činnosti proti jeho režimu. Vždy patrila k ľuďom, ktorým nechýbalo pevné presvedčenie, že vždy musí stáť na strane pravdy a spravod-

livosti. Prejavilo sa to aj v jej činnosti ako pracovníčky advokátskej kancelárie, ktorá pre ňu bola cenným zdrojom informácií ako napr. komu treba pomôcť, do ktorej rodiny patria peniaze, akým spôsobom pomôcť nevinným pri úteku z nespravodlivého väzenia. V šľachetnej a obetavej činnosti sa osvedčila. Nebola to práca ľahká, lebo bola sledovaná, viackrát ju vypočúvali, v podstate bola nežiadúca pre Slovensko. Dokonca bol podpísaný dekrét na jej vyhostenie z krajiny. V týchto chvíľach bola zachránená jej spolupracovníkmi. Vo Veľkej pri Poprade pod našimi majestátnymi Tatrami uzatvorila manželstvo s pánom Deziderom Nemečkovom,

a teda mohla zostať na Slovensku. Pracovali spoločne v Myjave a potom opäť im svoju náruč otvorila Senica, kde spoločne prežili nádherné roky. Pani J. Nemečková sa stala členkou SZPB a dlhé roky prispievala svojou aktívnou činnosťou k rozvoju tejto organizácie. Jej spomienky a životné skúsenosti prenášala postupne smerom k mladej generácii. I v minulom roku napríklad pomáhala niektorým študentom pri vypracovávaní diplomových prác na tému národnoslobodzovacieho boja. Nikdy neľutovala sily ani svoj čas na to, aby rozvíjala spoluprácu s mladou generáciou. Vždy chcela povedať všetko, čo prežila, aby mladí nezabúdali, ale zároveň sa i poučili. Pripomína mladým ľuďom všetko to, čo v jej pamäti zostalo z boja proti fašizmu. Jej skúsenosti, odvaha riskovať, odvaha nebať sa – to všetko si zaslúži slová našej vďaky a úcty. Ďakujeme za všetko, čo pani Jozefa Nemečková vo svojom živote urobila. S úprimnou vďakou a úc-

tu vzdávame hold jej vzácnemu životnému jubileu. Prajeme jej do ďalších rokov hlavne veľa zdravia a lásky v kruhu tých najbližších. Hoci jej život nebol ľahký, prispela k šťastiu ostatných.

Jej spomienky zstanú pod gaštanom a každý rok z nich vykvitnú nové a nové lístočky, ktoré formou spomienok v nás zstanú navždy.

Milina ROSOVÁ

Oblastný výbor SZPB, Senica

Blahoželanie

Pätnásteho februára oslávil krásne životné jubileum 65 rokov podpredseda OblV SZPB v Banskej Bystrici Anton Hoffmann.

Narodil sa 15. 2. 1949 v Hronci. Ako syn priameho účastníka SNP vstúpil v roku 1998 do SZPB, kde ako člen výboru v ZO Fončorda pracuje od roku 2003 a od roku 2009 je členom predsedníctva OblV. Aktívne sa podieľa na spolupráci s médiami. Prenáša informácie z diania života oblastnej organizácie do dvojtýždenníka BOJOVNÍK je predsedom tlačovej komisie pri Stretnutí generácií na Kališti a má značný podiel na šírení informácií o tomto podujatí.

V priebehu života aktívne pracoval vo viacerých verejných funkciách vrátane poslancu Národnej rady Slovenskej republiky. Predsedníctvo OblV v Banskej Bystrici ďakuje A. Hoffmannovi za doterajšiu prácu praje mu do ďalšieho života veľa zdravia a teší sa na ďalšiu spoluprácu s ním.

Oblastný výbor SZPB v B. Bystrici

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

• **Bratislava 12:** Ing. Vladimír Petrátur 81 a Lucia Brezová 45 rokov.

• **Bratislava 16:** Ján Hornák 92, Emília Wimmerová 89 a MUDr. Alena Janišová 75 rokov.

• **Bratislava 26:** Želislava Mitteová 86 a Karol Šufliarsky 85 rokov.

• **Belá – Dulice:** Anna Rusnáková 90 rokov.

• **Bernolákovo:** Anna Plešková 65 a Štefan Gašparovič 40 rokov.

• **Banská Bystrica – Uhlisko:** Eduard Ruža 82 a Mária Slobodníková 75 rokov.

• **Banská Bystrica – Tr. SNP:** Anna Murínová 85 a Ida Krokavcová 83 rokov.

• **Banská Bystrica – Stred:** Anna Horská 82 rokov.

• **Badín:** Ján Šúr 81, Mária Leštáková 75 a Dušan Moravčík 70 rokov.

• **Bracovce:** Mária Hricová 86 a Mária Michalková 85 rokov.

• **Čierny Balog:** Anna Zemková 84 a Anna Struhárová 65 rokov.

• **Čierny Potok:** Štefan Kapec 83, Eva Vargová a Miroslav Hukel st. 55 rokov.

• **Dunajská Streda:** Irena Kršáková 86 a Terézia Fojtková 83 rokov.

• **Giraltovce:** Ján Mihol 93, Zuzana Haleková 91 a Mária Kisková 84 rokov.

• **Hrachovo:** Valéria Sujová a Matilda Vojteková 65, Mária Krňanová 60, Pavel Bráďňan 45 a Jarmila Maňúrová 40 rokov.

• **Hnúšťa:** Júlia Petroková 92, Ing. Gustáv Knapp 85, Viera Polčianiová 84, Júlia Selčanská 83, Emília Šivarová a Jolana Boráková 80, Igor Machyniak 50 rokov.

• **Hatalov:** Anna Lešková 82 rokov.

• **Choňkovce:** Mária Mondoňová 86 rokov.

• **Chlatica:** Ján Kvetán 96 rokov.

• **Kšinná:** Zuzana Adameová 87 rokov.

• **Liptovská Teplička:** Mária Černoňová 60 rokov.

• **Liptovský Mikuláš:** Milota Kokavcová 87 a Elena Paprčková 85 rokov.

• **Levoča:** Mária Rovderová

a Štefan Janus 80, Jozef Rovder 70 rokov.

• **Lučenec 1:** Oľga Pisárová 86 a Viera Balogová 70 rokov.

• **Lučenec 2:** Vilma Eibnerová 87 rokov.

• **Ladomirová:** Helena Ducárová 65 rokov.

• **Lipovec:** Jozef Lamoš 87 a Elena Lamošová 86 rokov.

• **Martin – Stred:** MUDr. Ladislav Sokolík 80 a Ing. Juraj Pavlovič 65 rokov.

• **Martin – Východ:** Jolana Pivarčiová 89 a Ján Gáll 80 rokov.

• **Martin – Sever:** doc. MUDr. Ľudovít Lauko, CSc. 70 a Ing. Ján Struhár 65 rokov.

• **Medzibrod:** Júlia Prašovská 88 rokov.

• **Michalovce 1:** Anna Halasová 91, JUDr. Valent Holda 88, Irena Buzinkaiová 84 a Mykola Kozlovskyj 65 rokov.

• **Michalovce 2:** Alžbeta Rofarová 87, Anna Mihaliková 86 a Angela Slovjaninová 75 rokov.

• **Mestisko:** Helena Matášová 55 rokov.

• **Nižná Oľšava:** Michal Kavalec 83 rokov.

• **Nižný Žipov:** Juraj Veľk 87 a Eva Vagaská 45 rokov.

• **Novosad:** Helena Košťabová 88, Juraj Pokrivňák 84 a Martina Kseňáková 35 rokov.

• **Okrúhle:** Anna Holubová 65 rokov.

• **Osádka: Zuzana Klocoková 102 rokov.**

• **Pliešovce:** Mária Paľouová 91 a Jarmila Bednárová 60 rokov.

• **Poltár:** Júlia Sabová 81 rokov.

• **Parchovany:** Anna Patkaňová 87, Anna Ivanocová 81 a Marta Dutkovičová 60 rokov.

• **Plechotice:** Mária Hajduková 87 rokov.

• **Petrovce:** Jozef Orečný 50 rokov.

• **Pezinok:** Mária Adamcová 81 a Ján Mravec 70 rokov.

• **Považská Bystrica:** Mária Staníková 60 rokov.

• **ZV SR – klub Prešov:** Ing. Milan Maras 60 rokov.

• **Palín:** Marta Vasiľová 65 rokov.

• **Pavlovce n/Uhom:** Eva Kuzmová 50 rokov.

• **Porúbka:** Ján Iľonič 89

a Alžbeta Poláková 81 rokov.

• **Rakovec n/Ondavou:** Pavol Varga 70 rokov.

• **Rimavská Sobota 1:** Pavel Moncol 92, Mária Hašková a Sabína Vargová 91, Edita Bakonyová 88 a PaDr. Pavel Lacko 85 rokov.

• **Rimavská Sobota 2:** Rozália Slančová 88, Juliana Cmoríková 60 a Oľga Rohárová 55 rokov.

• **Ružomberok:** Karel Ouředník 88, Klára Kolodzievská 84 a Marta Bartošová 82 rokov.

• **Stará Kremnička:** Alfonz Hrmo 83, Róbert Sekereš 75, Dušan Droppa 65 a Oľga Štefková 55 rokov.

• **Senec:** Margita Koláriková 96, Ladislav Neuwirth 82 a Margareta Neuwirthová 70 rokov.

• **Slovenské Nové Mesto:** Mária Dopiráková 90 a Anna Maďarová 87 rokov.

• **Streda n/Bodrogom:** Juraj Šimčák 92 rokov.

• **Sklabiňa:** Emília Kurhajcová 80 rokov.

• **Svidník:** Mária Dercová 89, Ivan Barna 65 a Róbert Fedorkovič 40 rokov.

• **Sučany:** Vilma Slobodníková 65 rokov.

• **Sobrance:** Pavol Kačur 92 a Ján Semivan 91 rokov.

• **Strážske:** Ján Sivčo 88, Anna Vaľová 84 a Imrich Meňovčík 82 rokov.

• **Tlmače:** Vlasta Granátová 60 rokov.

• **Trebišov 1:** Mária Hadvabná a Anna Vrábelová 85 rokov.

• **Trebišov 2:** Anna Štefanová 81 rokov.

• **Trnava 2:** Anton Kurecký 88, Klotilda Gregorová 86, Eva Svarínska a Margita Zemková 70, Darina Fehérová 60 rokov.

• **Trenčín 1:** Ing. Michal Janák a MUDr. Viliam Točík 99, Klára Kopecká 85, Libuša Čatárová 83, Mária Nováčková a Anežka Samáková 82 rokov.

• **Trenčín 2:** Ján Baťko 98 a Júlia Polášková 86 rokov.

• **Turany:** Paulína Muňková 87, Elena Morgošová 85, Ondrej Bačík a Ján Holko 80, Darina Janotová 75, Kvetoslava Holcová 65 a Milan Javornický 55 rokov.

• **Úbrež:** Ján Šabák 91 rokov.

• **Veľké Revíštia:** Mária Krasnovská 89 rokov.

• **Vagríne:** Vasil Šimčák 70 rokov.

• **Vranov n/Topľou 1:** Jozef Barna 60 rokov.

• **Vranov n/Topľou 3:** Mária Malatinová 70 rokov.

• **Vígľaš:** Anna Hudcuľová 94, Ing. Pavel Adam 80, Ľudovít Kamenský a Ing. Juraj Škrečko 75 rokov.

• **Vlchy:** Slavomír Guráň 65 rokov.

• **Veľaty:** Mária Repovská 55 rokov.

• **Zemplínske Hradište:** Anna Galová 92, Anna Semanová 89, Júlia Patakyová 82 a Helena Bíla 65 rokov.

• **Zámutov:** Pavol Leško 50 rokov.

• **Zlaté Moravce:** Gabriela Anđelová 91 a Anna Brnická 86 rokov.

• **Zvolenská Slatina:** Ondrej Brachna 89 a Veronika Škulťetová 86 rokov.

• **Zvolen – Zlatý Potok:** JUDr. Ivan Bartl 87 a Gizela Kopřivová 84 rokov.

• **Žiar n/Hronom:** Mária Giláňová a František Ťakuš 91, Anna Harachová 86, Helena Cabániková 85 a Helena Baranová 60 rokov.

• **OblV Žilina:** Ondrej Šamaj 91 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Jubilantka

Pri dverách Márie Nováckovej zazvonil 27. decembra 2013 zvonec a s kyticami v rukách zavítali viceprimátor mesta Martin Alexander Lilje a členovia výboru ZO SZPB Martin – Stred Jaroslav Šinko a Štefan Tichý, aby mohli zablahoželať Máriu Nováckovej všetko najlepšie k jej krásnym 95. narodeninám, ktoré oslávila v kruhu svojich najbližších, nielen detí, ale i vnúčat, pravnúčat a prapravnúčat.

Pani Mária sa narodila v obci Rudá v Českej republike, no do Martina prišla so svojim manželom pred 60 rokmi. Pri druhej debata spomínala aj na zlé obdobie, ktoré prežila počas 2. svetovej vojny. No má veľmi veľa krásnych spomienok, keď videla, ako sa rozrastá jej nové mesto Martin. Naša oslávenkyňa je veľmi čulá, sčítaná

a neustále sa zaujíma o dianie, organizáciu SZPB, ale i o dianie v meste Martin. Využila prítomnosť viceprimátora a zahrnula ho mnohými zaujímavými otázkami o dianie a perspektívach v meste Martin. Taktiež živo reagovala na informácie organizácie ZO SZPB, poďakovala, že jej členo-

via na ňu nezabudli, keď sa už nemôže zúčastňovať členských schôdzí, a zapriala všetkým členom organizácie veľa zdravia, šťastia, lásky a rodinnej pohody. Pred odchodom si všetci prítomní prišli zaželať ešte veľa zdravia pani Márii pri jej oslave 100. narodenín.

Jaroslav Šinko
predseda ZO SZPB Martin – Stred

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Čierny Balog** s 92-ročnými Margitou Rostkovou a Máriou Cabanovou, 65-ročným Jozefom Kováčikom.

■ **Medvedie** s 99-ročným Jánom Vančíšom.

■ **Považská Bystrica** s Milanom Sychrom a Dušanom Škorvánom.

■ **Pezinok** s 90-ročným Pavlom Demovičom, 87-ročnou Annou Sadloňovou a 80-ročnou Emíliou Zbudilovou.

■ **Ružomberok** s 86-ročnou Vierou Líškovou.

■ **Stropkov** so 68-ročným Jaroslavom Kobakom.

■ **Trenčín 1** s 85-ročnou Amáliou Bučkovou.

■ **Vígľaš** s 88-ročným Pavlom Záchenským.

■ **Žiar n/Hronom** s 80-ročným Jánom Rajnohom.

Čeť ich nehynúcej pamiatke!

Navždy odišli...

Končiaci rok 2013 pre náš oblasťný výbor bol zvlášť smutný odchodom troch priamych účastníkov oslobodzovacích bojov v druhej svetovej vojne.

MICHAL KRAVEC, narodený 10. 3. 1921, člen SZPB od r. 1965. Bol držiteľ osvedčenia podľa zákona 255 a vyznamenania medaily SNP. Zapojil sa do bojov v Slovenskom národnom povstaní, najprv v pohorí Čergov, po vypuknutí SNP v okolí Banskej Bystrice. Po oslobodení obce Kyjov vstúpil do 1. čsl. armádneho zboru. Zúčastnil sa oslobodzovacích bojov na Liptove. V apríli 1944 bol ranený pri Liptovskom Mikuláši v obci Bobrovec. Opuštil nás 13. 7. 2013.

EMIL MRÁZ, narodený v Kolačkove, člen

SZPB od roku 1980. Bol držiteľ osvedčenia podľa zákona 255. Vstúpil do 1. čsl. armádneho zboru v ZSSR, zúčastnil sa oslobodzovacích bojov na Liptove. Pri Liptovskom Mikuláši bol ranený. Za zásluhy bol vyznamenaný Vojnovým krížom. Opuštil nás 19. 9. 2013.

VASIL HALČÁK, narodený v Straňanoch. Bol držiteľom osvedčenia podľa zákona 255, členom SZPB bol od roku 1970. Zapojil sa do bojov v SNP ako vojak SNP od 29. 8. 1944 až do potlačenia povstania. Bola mu udelená pamätná medaila SNP. Od 18. 2. 1945 bol príslušníkom čsl. zahraničnej armády v ZSSR až do 9. 5. 1945. Opuštil nás 25. 11. 2013.

Ak ste ich poznali, spomínajte...

Ladislav ŠLACHTOVSKÝ, tajomník OblV SZPB v Starej Ľubovni

Brezňania naplánovali rok 2014

Pri príprave členskej schôdze za rok 2013 sme aj tohto roku pokračovali v tradícii využiť čas predvianočnej atmosféry, keď majú ľudia k sebe bližšie. Výsledky volieb do Banskobystrického samosprávneho kraja však vyvolávali otázky o postoji našich členov a aký to bude mať účinok na splnenie si povinnosti členov v účasti na schôdzi.

Ako hosť prijal pozvanie aj predseda oblastnej organizácie Ján Šulej z Pohorelej. Účasť 33 členov z 59-člennej základne však patrila k štandardným. Viac sa nedalo ani očakávať. Vyplýva to zo štruktúry členskej základne. Všetci traja priami účastníci odboja, dvaja povstaleckí vojaci a jedna partizánka dosiahli v roku 2013 úctyhodných 88 rokov veku a sú už imobilní. Ostatných 56 sympatizantov, z toho 22 žien a 34 mužov, má tiež priemerný vek 67 rokov. V roku 2013 naše rady vo veku 87 rokov navždy opustil povstalecký vojak Oto Kolesár (22. 8. 2013) a ďalší traja členovia zo zdravotných dôvodov. Naopak, prijali sme troch nových členov.

Uvedené skutočnosti síce hovoria o stabilite, ale súčasne aj potrebu omladzovania členskej základne. K tomuto cieľu smerovalo aj plnenie plánu práce na rok 2013. Podľa neho sme zorganizovali, alebo účasťou podporili 10 akcií, pri ktorých sme si pripomenuli výročia národnoslobodzovacieho boja – 68. výročie oslobodenia nášho mesta Brezna, ukončenia II. svetovej vojny, 69. výročie SNP – v súčinnosti s našim mestom a okolitými obcami. Dali sme prednosť organizovaniu turistických akcií. Vzom sú turistické akcie v obciach Heľpa, Jasenie či Čierny Balog, kde sa týchto akcií zúčastňujú mladí ľudia a rodiny s deťmi.

Po diskusii bol prijatý nový

plán práce. Už 18. januára sme zorganizovali 27. ročník populárneho turisticko-lyžiarskeho pochodu po stopách osloboditeľov. Je venovaný 69. výročiu oslobodenia mesta Brezno. Sedemnásteho februára si spoločne s členmi ZO č. 3 SZPB a miestnym odborom Matice slovenskej pripomenieme 165. výročie, keď z balkóna mestského domu (1849) rečnil Jozef Miroslav Hurban – spisovateľ, novinár, politik.

K 70. výročiu SNP chceme podporiť nášho sympatizanta Ivana Taslera, syna evanjelického kňaza a spisovateľa Mateja Taslera, ktorý pôsobil v Brezne v rokoch 1938–1975. Cieľom je vydanie spomienok Mateja Taslera na začiatok a priebeh SNP v meste Brezno.

Cieľ jarných vychádzok v roku 2014 chceme smerovať pod Čierne vrch, kopec nad bývalým povstaleckým letiskom Rohozná-

Brezňania bilancovali a naplánovali aktivity na rok 2014.

Foto: mk

Krtičná. Tu by malo byť miesto, kde v noci zo 16. na 17. októbra 1944 havarovalo sovietske lietadlo Li-2. Z doteraz zistených informácií k tejto udalosti môžeme uviesť, že haváriu neprežili pilot ČA por. K. R. Rustenovič, starší seržant D. I. Beseda a palubný mechanik V. D. Šurkin. Boli pochovaní na novom cintoríne v Brezne za prítomnosti veliteľa ČSA generála Rudolfa Viesta. Na mieste nešťastia by sa však mali nachodiť pozostatky symbolického pomníka, ktorý zhotovil

z drevených kolov vedúci lesník Jozef Piliar niekedy v 50-tych rokoch minulého storočia. Naším cieľom bude ho nájsť a zdokumentovať.

Celá členská schôdza sa viedla v atmosfére rodinného stretnutia. Patrilo k nej malé občerstvenie s hudobným sprievodom. V roku 2013 sme mali 10 jubilatov. Každý z nich dostal od výboru pamätný ďakovný list s malou pozornosťou.

Milan KOVÁČIK
predseda ZO č. 2 SZPB v Brezne

V Ponikách spomínali

Základná organizácia SZPB v Ponikách: „Spomienky na Povstalecké Vianoce 1944“.

Toto podujatie organizuje výbor ZO SZPB v Ponikách ako poslednú akciu v roku už od roku 2003. Tohtoročného podujatia sa zúčastnil aj predseda SZPB Pavol Sečkář, podpredseda OblV SZPB v Banskej Bystrici Matej Kán, starosta

Tento príjemný spomienkový večer bol obohatený kultúrnym programom, v ktorom vystúpili žiaci zo ZŠ s MŠ Štefana Žáryho v Ponikách a spevácka skupina folklórneho súboru Poničan s Poník, ktorá bola sprevádzaná nádhernou hudbou na

Podujatie spríjemnil pekný kultúrny program.

Foto: R. Mikušinec

obce Poniky Samuel Bračo, riaditeľka Základnej školy s Materskou školou Štefana Žáryho v Ponikách Mária Janovčíková a ďalší vzácní hostia. Predseda ZO SZPB Vladimír Kucej vo svojom úvodnom príhovore privítal prítomných hosti. Pozdravný príhovor predniesol aj predseda SZPB Pavol Sečkář, ktorý poďakoval za prácu základnej organizácie, pričom hovoril aj o práci SZPB, jej budúcnosti a spolupráci s vládou Slovenskej republiky. Na záver svojho príhovoru zaželel všetkým príjemné vianočné sviatky. K prítomným sa prihovril aj brat Juraj Slugeň, vikár z kláštora kapucínov v Ponikách, a evanjelický farár Peter Kevický.

zvonkohre. V rámci kultúrneho programu vystúpila aj mužská spevácka skupina Borovô z Medzibrodu. Program doplnil predseda základnej organizácie prednesením básne Vianoce na horách od Gustáva Hupku, ktorá bola zverejnená v dvojtyždenníku Bojovník č. 26/2011.

Prítomní si tichou spomienkou uctili pamiatku všetkých, ktorí bojovali za našu slobodu. V družnej debata spomínali účastníci na obdobie rokov vojny. V závere si všetci pochutnali na vianočnej kapustnici a dobrotách ktoré pripravili členky základnej organizácie. Účastníci odchádzali zo stretnutia s pekným kultúrnym zážitkom a vynikajúcou predvianočnou náladou.

Roman MIKUŠINEC

Vianočná hviezda rozohriala srdcia

Neodmysliteľnou súčasťou predvianočného času a zároveň vyvrcholením celoročnej pestrej a zaujímavej činnosti humenskej oblastnej organizácie SZPB sa už tradične stali mikulášske posedenie a spomienka na vojnové Vianoce 1944. Obidve aktivity kvôli nedostatku finančných prostriedkov sa však v posledných troch rokoch spájajú do jednej.

V závere uplynulého roku sa uskutočnila 16. 12. 2013 vo veľkej zasadačke ZPB pod vyzdobenou jedličkou s vianočnou hviezdou, so žiariacimi plamienkami sviečok a skromne prestretým stolom. Pozvanie prijali okrem priamych účastníkov národného boja za oslobodenie a proti fašizmu v rokoch 1939–1945 a funkcionárov základných organizácií zväzu aj predstavitelia štátnej správy a miestnej samosprávy, zástupcovia Strednej odbornej školy polytechnickej Andrej Bálint a Ernest Gomboš, za Vihorlatské múzeum Andrej Lukáč, členovia Zväzu vojakov (ZV) SR – klub Humenné a trojčlenná delegácia Klubu vojenskej histórie (KVH) Karpaty Snina, ktorá prišla odeda v historických rovnošatách, ako aj početní zástupcovia mladej generácie – žiaci ZŠ Pugačevova.

Podujatie sa začalo básňou. Otvorila ho predsedníčka OblV Valéria Melníková. Príjemnú atmosféru navodil pútavý kultúrny program pripravený školákmi, v ktorom sa v rýchlom slede s pesničkami, koledami a riekankami striedali vianočné ľudové zvyky a tradície. V slávnostnom príhovore tajomníčka OblV Gabriela Rosičová pri-

pomenula, že „počas dvoch svetových vojen v nedávno uplynulom 20. storočí prežili desiatky miliónov príslušníkov bojujúcich armád viackrát Vianoce, sviatky lásky, pokoja, mieru a nehy, na niektorom z vojnových frontov. Namiesto melódii tichých nocí znela v sviatočných dňoch pieseň ohňa a ocele, tragická pieseň ničenia a smrti. Milióny z nich sa nedožili návratu domov – spia svoj večný sen v cudzej zemi, ďaleko od ich blízkych.“ V závere svojho vystúpenia zdôraznila, že atmosféra Vianoc nenecháva ani dnes nikoho ľahostajným. ...Posolstvu Vianoc, ktorým sa nám každoročne prihovárajú, sa neubránime, ani keď sa silácky staviame do pozície moderných ľudí, ktorými vraj nemôže pohnúť niečo sentimentálne. Sila prítomného okamihu má obrovskú, čarovnú moc. Každý ju drží vo svojom srdci do tej miery, ako si sám sebe dovoľí. Blízky vzťah a spolupatričnosť ľudí je jedným z najdôležitejších faktorov šťastia. Ak pretrváva láska, aj rôzne ťažkosti ustúpia do úzadia. Zviazanosť s rituálmi a tradíciami v kruhu najbližšej rodiny, priateľov a spoločnosti dáva ľuďom viac istoty a spokojnosti.

Po nej pozdravili prítomných

prednosta Okresného úradu Ondrej Mudry, predseda humenského klubu ZV SR Vladimír Cibuláš, predseda KVH Róbert Cudnak, A. Lukáč a A. Bálint. Podujatie pokračovalo spomienkami priamych účastníkov protifašistického odboja na ich vojnové zážitky spred 69-tich rokov. Do programu prispela recitáciou a rozprávaním o Vianočiach v roku 1944 podpredsedníčka OblV Mária Šľachtová. Účastníci stretnutia ocenili aj reprodukovanie melódie z gramofónových platní. Po chutnom guláši si spoločne zanôtili niekoľko partizánskych piesní a na záver jednu z najznámejších vianočných – Tichá noc, svätá noc.

Všetkých 97 prítomných obdarovali malou pozornosťou, nechýbali tradičné dobroty, sladkosti a koláče, ktoré napiekli a naservirovali šikovné ruky humenských žien, členiek zväzu. Pred skončením podujatia všetci, vrátane žiakov ZŠ, skonštatovali, že stretnutie bolo dôstojným vyvrcholením bohatých aktivít OblV v roku 2013. Rozchádzali sa s poďakovaním predsedníctvu OblV a najmä tajomníčke, ktorá celú akciu pripravila a zorganizovala za prispenia ostatných funkcionárov zväzu. Navzájom si zaželeli radostné, šťastné, bohaté na ľudský cit, požehnané a láskyplné Vianoce s tým, aby vo všetkých rodinách rozžiariła tvára a zavládol svia-točný pokoj.

Gabriela ROSIČOVÁ

Priateľská návšteva

V domove dôchodcov v Turčianskych Tepliciach vykonali 3. januára priateľskú návštevu a navštívili bývalého predsedu ZO SZPB Martin Jána Tomku a Annu Frolovú. Stretnutia sa zúčastnili predseda OV SZPB Martin pplk. Imrich Repka, podpredsedníčka OV SZPB Jarmila Matušková a člen KVV Martin –Vrútky prap. Ján Gordík v.v. Pri príležitosti Nového roku im popriali mnoho šťastia, zdravia a sily.

pplk. I. REPKA, prap J. GORDÍK

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Zlava: Ján Tomka, pplk Imrich Repka, prap. Ján Gordík.

Foto: Ir. Ig

Partizánske Vianoce pod Poľanou

V práci Základnej organizácie SZPB Jána Rýsa sa zaužívalo organizovanie spomienky na partizánske Vianoce v čase SNP, zároveň s hodnotiacou alebo členskou schôdzou. Minulého roku bolo na základe iniciatívy nášho člena Janka Šemetku rozhodnuté, že sa toto podujatie uskutoční v decembri v malebnej podpoľianskej obci Čerín neďaleko Banskej Bystrice.

Hodnotiacu schôdzu otvoril a viedol predseda ZO Štefan Bartoš, ktorý privítal hostí: predsedu SZPB Pavla Sečkára, ktorý je členom našej ZO, a tajomníka SZPB V. Longauera. Zároveň privítal zástupcov ZO SZPB v Španej Doline s predsedom Štefanom Paškom, s ktorou má naša ZO zmluvu o spolupráci, predsedníčku družobnej ZO SZPB Tieda SNP v Banskej Bystrici Evu Brozmanovú a za Zväz vojenských dôchodcov v Banskej Bystrici Ondreja Petrnáka.

Hneď v úvodnej časti hodnotiacej správy, prednesenej predsedom ZO, účastníci podujatia vzdali poctu minútu ticha priamemu účastníkovi protifašistického odboja, významnému členovi SZPB, zakladajúcemu predsedovi našej ZO a predsedovi Historickej odbojovej skupiny partizánov na Slovensku a v zahraničí pri ÚR SZPB Jankovi Rýsovi, ktorý, žiaľ, naše rady opustil. Večná úcta a časť jeho nehynej pamiatke!

Po diskusii sa prišlo k doplnujúcej voľbe výboru ZO, kedy za jeho člena bol zvolený člen našej ZO a potomok priameho účastníka SNP Dušan Rychnavský. V následne prijatých bodoch uznesenia bolo zakotvené ďalšie smerovanie našej činnosti so zdôraznením požiadav-

ky, aby sa Oblastný výbor SZPB v Banskej Bystrici zaoberal našimi námetmi a pripomienkami v zmysle Stanov SZPB v záujme aktualizovania práce zväzu. Naše pripomienky a požiadavky sú reakciou na okolnosti, ktoré pred nás kladie spoločenský vývoj, aj často neakceptovateľné postoje časti spoločnosti k odkazu účastníkov protifašistického odboja a nemiestnej ľahostajnosti k znevažovaniu pamiatky obetí fašistického besnia.

V rámci kultúrneho programu vystúpil skvelý harmonikár, priamy účastník SNP a guľometník partizánskeho oddielu Dolina v starobylej baníckej obci Špania Dolina Vladimír Strmeň. Krásne a pútavé bolo folklórne vystúpenie rodiny nášho priateľa Janka Šemetku, jeho dcéry Janky Majerovej a jej priateľov, za účasti vynikajúcej ľudovej hudby Mateja Kováča. Účastníkom podujatia určite dobre padla vynikajúca vianočná kapustnica a jelení guľáš. Členovia ZO SZPB Jána Rýsa úprimne ďakujú rodine Janka Šemetku za obetavosť, s akou príprave a priebehu tohto podujatia venovali.

Milan Petro

ZO SZPB Jána Rýsa, Tieda SNP, Banská Bystrica
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

ZO SZPB Jána Rýsa v B. Bystrici hodnotila i spomínala. Foto: I. Bartoš

V Rimavskej Sobote si pripomenuli oslobodenie

Pri príležitosti ukončenia druhej svetovej vojny v Rimavskej Sobote 2. decembra pri pamätníku Červenej armády usporiadali pietny akt, kým CVČ Relax organizovalo vedomostnú súťaž.

Štefan Baláž, podpredseda OblV Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, vo svojom slávnostnom prejave zdôraznil, že udalosti pred 69 rokov drvivá väčšina dnešných ľudí pozná len z kníh a filmov, a tak sa musí urobiť všetko pre to, aby sa na tieto udalosti nepozabudlo, aby sa už tieto hrôzy nezopakovali, lebo ak si nedáme pozor, môže sa to zopakovať. „Počas bitky o Rimavskú Sobotu padlo 84 sovietskych a 55 rumunských vojakov. Počas bojov o oslobodenie nášho regiónu zas padlo 1539 sovietskych a 638 rumunských vojakov. Takisto stratilo svoj život 639 nemeckých a 92 maďarských vojakov. Pietne spomienky na tieto udalosti varujú hlavne budúce generácie pred hrôzami vojny,“ povedal Baláž. Pripomenul aj to, že fašizmus, rasizmus, terorizmus sú, bohužiaľ, stále s nami, a proti týmto javom

je potrebné všetkými prostriedkami bojovať. „Ak chceme pochopiť súčasnosť, musíme poznať aj minulosť,“ zdôraznil podpredseda.

Oslobodenie mesta si pripomenuli aj žiaci základných škôl mesta a organizátori 18. decembra usporiadaním 7. ročníka vedomostnej dejepisnej súťaže zamerané na udalosti 2. svetovej vojny. Mestská organizácia SZPB č. 1 v spolupráci s CVČ Relax pripravili pre súťažiacich otázku, v ktorých boli zahrnuté vedomosti o histórii protifašistického odboja. Súťaže sa zúčastnilo 5 družstiev deviatok, ktorí prezentovali veľmi dobré vedomosti a záujem čerpať poučenie z historických udalostí. Víťazom sa stalo družstvo ZŠ P. K. Hostinského v Rimavskej Sobote s plným počtom bodov. Na súťaži sa zúčastnil aj vojnový veterán plk. v.v. Ladislav Sládek.

jdj

Zákon o protifašistickom odboji začne platiť 1. februára

Postavenie účastníkov odboja a bojov za oslobodenie bude od februára 2014 upravovať nový zákon o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Národná rada SR ho schválila 5. decembra 2013 a prezident ho podpísal 17. decembra 2013. Bojovník vám prináša celé znenie zákona.

www.zbierka.sk

Strana 5196 Zbierka zákonov č. 487/2013 Čiastka 108

487
ZÁKON
z 5. decembra 2013

o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov

Národná rada Slovenskej republiky vedená voľou vyjadriť úctu osobám, ktoré s nasadením vlastného života, osobnej slobody vystupovali v protifašistickom a protinacistickom odboji, v Slovenskom národnom povstaní, partizánskom hnutí, v zahraničnom odboji a ktoré sa stali obeťami fašizmu a nacistizmu, perzekúcie, väznenia a mŕtveného výkonu vojnových prác, sa uznesla na tomto zákone:

§ 1

Protifašistický odboj, ako národný boj za oslobodenie, ktorý sa začal formovať v roku 1939 a skončil po porážke nacistického Nemecka a oslobodení posledných častí Československa v roku 1945, má nezastupiteľné miesto v histórii Slovenskej republiky. Protifašistický odboj sa delí na domáci, pôsobiaci na území Protektorátu Čechy a Morava a vojnový Slovenskej republiky, a zahraničný.

§ 2

(1) Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (ďalej len „zväz“) je nezávislá právnická osoba¹⁾ so sídlom v Bratislave pôsobiaci na celom území Slovenskej republiky.

(2) Zväz pôsobí v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj medzinárodnými zmluvami, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

§ 3

(1) Zväz plní najmä tieto úlohy:

a) presadzuje demokratický a humanitný odkaz slovenského národnodemokratického hnutia začatého štúrovcami, ktorého proces pokračujúci v rokoch druhej svetovej vojny bojom za národné oslobodenie a proti fašizmu vyvrcholil Slovenským národným povstaním,

b) dbá na pravdivé vysvetľovanie histórie boja za národné oslobodenie, proti fašizmu a nacistizmu,

c) organizuje pietne a spomienkové akcie pri príležitosti významných historických výročí a pamätných dní Slovenskej republiky, najmä osláv Slovenského ná-

rodného povstania, osláv víťazstva nad fašizmom, osláv oslobodenia územia Slovenska v jednotlivých regiónoch, Dňa obetí Dukly, ako aj seminárov a besied pre mládež generácií a ich učiteľov,

d) iniciuje v orgánoch štátnej správy a územnej samosprávy stálu starostlivosť o ochranu a údržbu pamätníkov, pomníkov, pamätných tabulí a vojnových hrobov padlých hrdinov národného boja za oslobodenie,

e) udržiava, nadväzuje a rozvíja priateľské vzťahy s odbojovými organizáciami v zahraničí,

f) verejne vystupuje proti extrémnym silám propagujúcim nacionalizmus, šovinizmus, rasizmus, antisemitizmus, neofašizmus, neonacizmus, neoludáctvo a xenofóbiu,

g) dbá o sociálne zabezpečenie, sociálne poistenie a zdravotnú starostlivosť členov zväzu, najmä priamych účastníkov národného boja za oslobodenie, držiteľov osvedčenia vydaného podľa osobitného predpisu,²⁾ ako aj vdov a vdovcov po týchto osobách,

h) vykonáva edičnú a vydavateľskú činnosť.

§ 4

Slovenská republika uznáva nezávislé postavenie zväzu a poskytuje mu pomoc a súčinnosť pri plnení jeho úloh. Slovenská republika finančne podporuje činnosť zväzu.

§ 5

(1) Zväz tvorí základné organizácie, kluby, skupiny a oblastné organizácie.

(2) Podrobnosti o vnútornej organizácii zväzu, o spôsobe tvorby, pôsobnosti a vzájomných vzťahoch jeho orgánov, právach a povinnostiach členov zväzu a zásadách hospodárenia upravujú stanovky.

§ 6

(1) Zväz samostatne hospodári so svojimi majetkami a v súlade s osobitným predpisom³⁾ môže spravovať aj majetok štátu.

(2) Zväz získava prostriedky na svoju činnosť najmä z členských príspevkov, z výnosov z vlastnej činnosti

§ 7

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. februára 2014.

Ivan Gašparovič v. r.
Pavol Paška v. r.
Robert Fico v. r.

¹⁾ Napríklad zákon č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení zákona č. 214/2013 Z. z., zákon č. 528/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

²⁾ Napríklad zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

© IURA EDITION, spol. s r. o.

www.zbierka.sk

Čiastka 108 Zbierka zákonov č. 487/2013 Strana 5197

a) vlastného majetku, z darov od fyzických osôb a právnických osôb a z dedičstva,

(4) Slovenská republika môže poskytovať zväzu dotácie podľa osobitného predpisu.⁴⁾

zdroj: www.zbierka.sk

Neobjasnené monumenty

Na modrej planéte je ich stále dosť. Už od nepamätí sa odborníci i laici snažili poodhrnúť rúšku ich tajomstva, aby mnohé mohli racionálne objasniť alebo vysvetliť. Šokujúce teórie však nepomáhajú, ale skôr zahmlievajú skutočnú podstatu. Afrika predsa nemusí byť pravou kolískou života, nakoľko pri hľadaní odpovede sa môžeme zoznámiť s tajomnými hrobmi, ktoré vydávajú desivé tajomstvá, lebo navštívite najodľahlejšie miesta Zeme.

Jednou zo záhad sú aj obrie sochy na Veľkonočnom ostrove, vážiace desiatky ton, ktoré boli tesané od hlavy. Po dokončení im nasadili ťažký klobúk. Polynézsky názov ostrova je Rapa Nui (Veľká zem). Objavil ho v roku 1722 Jacob Roggeveen a nakoľko sa to stalo na Veľkonočnú nedeľu, nazval ho Veľkonočný ostrov. Je vulkanického pôvodu vy-

tvorený tromi sopkami, ktoré sa spojili lávovými tokmi do trojuholníkového tvaru ostrova. Ide o najodľahlejší kút sveta. Jeho obývaným

pukao. Sú to viactonové valce či zrezané kužele. O vyriešenie tejto záhady sa zaslúžil český inžinier Pavel Pavel. V roku 1981 vyrobil s pri-

Sochy na Veľkonočnom ostrove.

Foto: gs

susedom je ostrov Pitcairn, vzdialený „iba“ 2075 km, a pobrežie Chile je dokonca vzdialené 3600 km.

Bádateľom dlho vrtalo v hlave, ako dokázali domorodci dopravovať ťažké kolosy na dnešné miesta a ako ich vztýčovali. Ďalšou záhadou bolo, ako dokázali sochám nasadiť obrie klobúky, zvané

teľmi betónový model sochy moai, vážiaci 20 ton. Skúšal, ako ním možno pohybovať iba za pomoci lán ovládaných malou skupinou osôb. V roku 1986 ho Thor Heyerdahl pozval na Veľkonočný ostrov, aby experiment zopakoval s pôvodnou sochou. Podarilo sa mu to. K pohybu bolo treba iba 16 ľudí s jedným šéfom

Rapa Nui zanikla. Hypotéza o ekologickej katastrofe je asi najbližšia, lebo ju zavinili sami domorodci. Drevo z vysokých paliem používali na všetko a preto sa im podarilo v roku 1600 ostrov úplne odlesniť. Príchod Európanov v roku 1722 skazu ostrova dokončil.

GUSTÁV STOPKA

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pri Bukovej sa našla nevybuchnutá munícia

Začiatkom januára našiel pracovník počas kontroly plynovodu v lese pri obci Buková v okrese Trnava nevybuchnutú muníciu, ktorú po oznámení zlikvidovali pyrotechnici polície. Informovala o tom krajská hovorkyňa Policajného zboru v Trnave Martina Kredatusová.

„Podľa odborníka na mieste sa nachádzala delostrelecká mína, tri ručné granáty a päť protiletadlových nábojov z obdobia druhej svetovej vojny. Mínu a granáty pyrotechnici odpálili na mieste, keďže akákoľvek manipulácia s nimi bola nebezpečná,“ konštatovala s tým, že sa predpo-

kladá výskyt aj ďalšej nevybuchnutej munície. V prehľadávaní terénu pokračujú pyrotechnici aj dnes. „Polícia upozorňuje občanov, že v prípade podobných nálezov je veľmi dôležité ihneď privolať políciu a v žiadnom prípade s muníciou nemaniipulovať,“ zdôraznila.

red TASR

Približne 650 tisíc obyvateľov zahynulo najmä hladom a zimou...

– (dokončenie v tajničke)

pomôcky: AGA, DOMICIL	natčiem	2. časť tajničky	zemina vzniknutá rozpadom hornín	vojenská jednotka	temnota	chem. zn. astátu	nezasiahol nohou	herec v komickej úlohách	jeden z rodičov	3. časť tajničky	oplodnia pelom
chem. zn. nióbu		hrdlo						kruh			
chem. zn. hliníka		lámta nie staro						zvázok slamy starorímsky boh lásky			
hodnota						skaly list					
obraz svätých na drevenej doske						bydlisko malé pochopenie					
indonésky ostrov				hora v Nízkych Tatrách					chem. zn. niklu		
domáce meno Eduarda				silný tlak značka tónu					pôvodca		
osobné zámeno		neprijímal tekutinu dvojica						nižší dôstojník v Turecku habká			jarný mesiac
	chem. zn. platiny	1. časť tajničky EČV Levoče							počítam EČV Námestova		
zprišival záplaty									nedá do ruky		
umelý stupeň terénu						presvedčuj sa o pravosti niečoho					

Správne vylúštenie tajničky z č. 25/26 znie: **Rakúšan Franz Xaver Gruber zložil vianočnú pieseň Tichá noc.** Knihu posielame **Jánovi Nagyovi do Dunajskej Stredy.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifasistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor kontakt: tel. 02/38 10 49 48, e-mail sefredaktor@szpb.sk • Internet: http://www.szpb.sk, e-mail sekretariát@szpb.sk, sekretariat@szpb.sk, redakcia: zlata.haringova@szpb.sk, fax 52 92 65 22 • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie i sa nevracajú • Vychádza dvojtýždne, cena jedného čísla 0,44 € • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky do zahraničia vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Námestie slobody 27, 810 05 Bratislava, e-mail: zahranična.tlac@slpostas.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegrasso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava. Ročník XXXVIII (LIX) • Podávanie novinových zásielok povolené Riaditeľom pôst pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštou Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08

HISTORICKÝ KALENDÁR

19. januára

1942 – Druhá svetová vojna: Japonské vojská spoločne s thajskými jednotkami vstúpili do Barmy.

21. januára

1945 – Nacistické jednotky (Edelweiss a Heimatschutz) a príslušníci Pohotovostných oddielov HG vypálili obce Kľak (zahynulo 84 civilistov) a Ostrý Grúň (zahynulo 64 civilistov).

22. januára

1944 – Uskutočnila sa prvá premiéra v Slovenskom komornom divadle (SKD) v Martine. V réžii Andreja Bagara divadlo uviedlo Verhaerenovho Filipa II. Túto hru zahrali herci berlínskeho Deutsches Theater v Bratislave v roku 1933, keď utekali pred Adolfom Hitlerom.

27. januára

1943 – Približne 50 amerických lietadiel uskutočnilo prvýkrát počas druhej svetovej vojny denný nálet na nacistické Nemecko.

1944 – Definitívne sa skončila blokáda Leningradu v ZSSR. Počas 872 dní zahynulo najmä hladom a zimou cca 650 000 obyvateľov Leningradu.

1945 – Sovietske vojská 1. ukrajinského frontu oslobodili koncentračný tábor Osvienčim – Birkenau.

28. januára

1945 – Prvý spojenecký transport so zásobami smeroval z Barmy do Číny tzv. novou, počas druhej svetovej vojny známou barskou cestou.

30. januára

1943 – Britské bombardéry typu Mosquito po prvý raz napadli nemecký Berlín, aby narušili 10. výročie prevzatia moci nacistickou NSDAP.

31. januára

1943 – Južné krídlo 6. nemeckej armády na čele s poľným maršalom Friedrichom Paulusom kapitulovalo v bitke pri Stalingrade.

Zdroj: TASR

ZRNKÁ HUMORU

Viktória sa chváli kamarátom:
– Počúvajte, naučila som kapra žiť na suchu.

Kamaráti sa pýtajú: A ukážeš nám to?
– Nemôžem, minulý týždeň spadol do vedra s vodou a utopil sa.

Rozprávajú sa dve ženy. Prvá hovorí: Ideme nakupovať, muž mi dal kreditku.

Druhá sa pýta: A pin dal?
Prvá odpovedá: Nie, nepindal.

Ocko? Prečo nášmu dedkovi hovorili národný buditeľ?

– Lebo keď išiel z krčmy, zobudil tri dediny.

Blondínka stojí na zastávke, ide okolo pán a hovorí jej:

Slečna, ale veď tu autobus chodí len cez sviatky.

A blondínka na to:
Tak to mám ale šťastie, ja mám dnes narodeniny.

Medveď a liška hrajú karty.

A medveď hovorí:
Ten, kto bude podvádzať, dostane po tej svojej ryšavej papuli!

Zdroj: Internet

Nátierka z udenáča

Potrebuje: 1 veľký údenáč alebo údenú makrelu, 50 g majonézy, 2 natvrdo uvarené vajcia, 1 sladkokyslú uhorku, 1 kopcovitá PL sterilizovanej papriky v oleji, kúsok cibule, horčica, citrónová šťava, soľ podľa chuti.

Ako na to: Rybu pozorne vykostíme, zbavíme kože a mäso spolu s vajcami, cibuľou a odkvapkanou paprikou zomelieme. Zmes spojíme s majonézou, pridáme na kocky nakrájanú uhorku, ochutíme horčicou, citrónovou šťavou a soľou. Necháme chvíľu postáť.

Soňa P. Košice